NAŠ TEDNIK

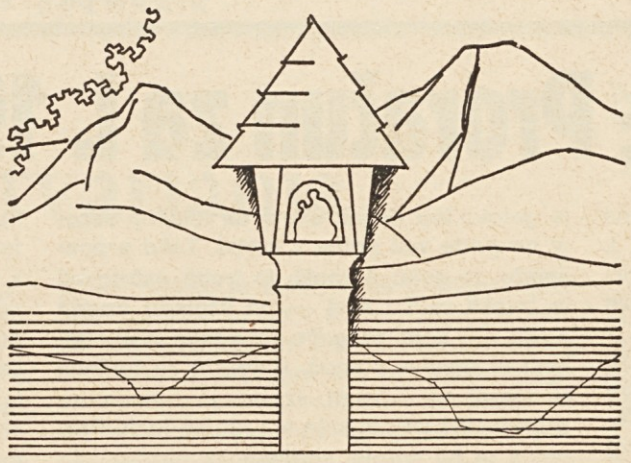

KULTURNO POLITIČNO GLASILO

Poštni urad: 9020 Celovec — Verlagspostamt: 9020 Klagenfurt

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt P. b. b.

LETNIK XXVI / ŠTEVILKA 7 CELOVEC, DNE 14. FEBRUARJA 1974 CENA 2.50 ŠILINGA

Župan prepove slovenščino

Zastopnik slovenske liste se zavzema na seji občinskega odbora predvsem za socialno šibkejše sloje, svoje stališče poda v slovenščini. Župan (Posod) ga prosi, naj bi govoril nemško, ker dva odbornika ne razumeta slovensko. Golavčnik nadaljuje v slovenščini, ker je prepričan, da mu to dovoljuje avstrijska državna pogodba (prim. člen 7 odst. 3: V upravnih in sodnih okrajih Koroške, Gradiščanske in Štajerske s slovenskim, hrvatskim ali mešanim prebivalstvom je slovenski ali hrvatski jezik dopuščen kot uradni jezik dodatno k nemškemu. V takih okrajih bodo označbe in napisi topografskega značaja prav tako v slovenščini ali hrvaščini kakor v nemščini.) in da ravna v smislu zagotovljenih osnovnih človekovih pravic. Večina — sklicujoč se na nemški uradni jezik — se hudo razburja. Tudi župan poudarja, da je uradni jezik samo nemški, da ni drugih določil, ki bi dovolila uporabo slovenščine.

Verjetno v žitrajski občini odst. 3 člena 7 državne pogodbe iz leta 1955 ni zadosti znan, čeprav je bil splošni odgovor na besedilo, kot ga je prebral F. Kukovica, učitelj žitrajske ljudske šole po seji občinskega sveta, tale: To itak vsi vemo („Dos wis'ma e olle"). Tudi od koroškega deželnega glavarja izdanih navodil glede uporabe slovenščine v uradih v Žitari vasi nočejo respektirati, raje čakajo z županom vred na izsledke komisije na Dunaju.

Kdor razlaga obstoječa zakonska določila kakor večina v žitrajskem občinskem svetu, mora imeti vtis, da delajo drugod (npr. v Globasnici in v Železni Kapli) proti zakonom, ko se poslužujejo občinski odborniki (tudi oni večinskih strank) na sejah občinskega sveta poleg nemščine še slovenskega jezika. V Žitari vasi pač ostro ločujejo = diskriminirajo.

(Nadaljevanje na 2. strani)

V službi „Heimatdiensta"?

Der Bürgermeister
der Gemeinde Gallizien
Aktenzeichen: 153/9-652/1973

4. 2. 1974

BESCHEID

Der Bauwerber, Verband der Kärntner Partisanen, 9020 Klagenfurt, Gasometergasse 10/I hat am 23. 8. 1973 um die Bewilligung betreffend die Errichtung eines Gedenksteines für alliierte Soldaten in Robesch auf der Parzelle Nr. 349 KG Abtei angesucht.

SPRUCH:

Der Bürgermeister (Baubehörde 1. Instanz) versagt auf Grund des vorgelegten Grundrisses gemäß der Bestimmung des § 15 der Kärntner Bauordnung, LGBl. Nr. 84/1969 in der jeweils geltenden Fassung die Baubewilligung.

Der Bauwerber ist verpflichtet innerhalb von 14 Tagen nachfolgende Verwaltungsgebühren bei der Gemeindekasse einzuzahlen.

Verwaltungsgebühr lt. LGBl. Nr. 118/1970 Tarif B. 1. a) bb) S 100.—

BEGRÜNDUNG:

Auf der oben genannten Parzelle steht bereits ein Kalkofen (Tempel) und eine Betriebshütte. Es handelt sich hier um ein ausschließliches Betriebsgelände. Auf Grund der Erhebung und der vorgelegten Lagepläne soll der Gedenkstein an der Südwestseite der Betriebshütte errichtet werden. Die Errichtung des Gedenksteines an dieser Stelle ist wegen der Verschmutzung und Zerstörung (Feuergefahr) abzulehnen. Der Gedenkstein wurde ohne Baubewilligung errichtet und in späterer Folge gesprengt.

RECHTSMITTELBELEHRUNG

Gegen diesen Bescheid ist die Berufung zulässig, die innerhalb von zwei Wochen nach Zustellung dieses Bescheides hieramts schriftlich oder telegrafisch einzubringen ist. Die Berufung ist zu begründen.

Der Bürgermeister:
Kraiger, e. h.

Ergeht an:
1) Verband der Kärntner Partisanen, 9020 Klagenfurt, Gasometergasse 10/I.
2) Zu den Akten.

*

Ali ima župan Kraiger nas za norce, ali pa samega sebe? Ne glede na to, da je pisana odločba v izrazito slabi nemščini, ne vemo ob koncu, kdo je dal nalog za razstrelitev spomenika. Možna je vsekakor tudi razlaga, da ga je občina sama razstrelila. Imamo pa za internacionalizacijo primer diskriminacije več.

KRŠČANSKA KULTURNA ZVEZA V CELOVCU vabi na

KONCERT

ki bo v nedeljo, 3. marca 1974, ob 14.30
v Domu glasbe v Celovcu

Nastopajo: Mešani zbor **„Lojze Bratuž"** iz Gorice — Moški akademski zbor **„graških študentov"** — Mešani zbor **„Jakob Petelin-Gallus"** iz Celovca.

Vstopnice v predprodaji pri krajevnih društvih in v pisarni Krščanske kulturne zveze v Celovcu, telefon 0 42 22 - 84 3 58.

DOBRLA VAS:

Za slovenske knjige ni denarja

Občinska knjižnica v Dobrli vasi more letos nabaviti knjige v vrednosti 16.000.— šil. To so zagotovili v okviru proračuna občinski odborniki na svoji seji, dne 8. februarja t. l. **Na zahtevo zastopnika Volilne skupnosti, dr. Sienčnika, po finančnih sredstvih za nabavo slovenskih knjig, je prisotni referent vedel povedati le tole: Nemške knjige so drage. Samo, ker je toliko nemških knjig, naj bi imeli tudi slovenske? V proračunu za slovenske knjige torej ni nič predvideno. Nasvet referenta: Naj se vloži prošnja. Bo za to prošnjo več razumevanja? Za šport je namenjenih 100.000 šil., to visoko vsoto je dr. Sienčnik odklonil, zato pa je predlagal močnejše podpiranje kulturnih društev, katerih dejavnost zajame veliko večje sloje ljudstva.**

Redni proračun za leto 1974 je bil sklenjen samo z glasovi socialistov, ki so v večini, drugim strankam se je zdel proračunski predlog preslab.

OTROŠKI VRTCI ZA VSE?

Občina izdaja za otroške vrtce ogromno denarja; na to gleda slovenska frakcija bolj skeptično, kajti referent ni mogel ali ni hotel razjasniti, po katerih merilih otroke sprejemajo. Dokler vstop ni zagotovljen otrokom vseh občanov, pomeni zvišanje dotacije za otroške vrtce v proračunu le neenako podpiranje raznih interesnih skupin. Tako priviligirane družine naj same nosijo večji del stroškov. S to mislijo je docela v skladu glasovanje slovenske frakcije za zvišanje tarif za otroške vrtce na lanski seji. Prav to pa je hotel župan osporavati.

KJE JE DEMOKRACIJA?

Slični primer z zadnje seje: Zastopnik slovenske frakcije je podvomil v izvedljivost odredbe za odvažanje smeti, ker zahteva to določilo odvažanje smeti tako od meščanskih in delavskih kakor tudi od kmetskih gospodinjstev na splošno po istem načinu. Od kmetov pa bo težko terjati tako odvažanje (in dajatev zanj), ker njih položaj ni isti s tistim, v katerem so prebivalci trga. **Zato je zastopnik Slovencev že lani predlagal, da naj za kmetska gospodinjstva odredba ne velja. To dokazuje zapisnik s seje dne 14. avgusta 1973 čisto jasno. To se ne da zbrisati.**

Če hočejo večinske stranke vodjo slovenske frakcije ovirati in onemogočiti s tem, da sejne protokole stalno napačno citirajo ali potvarjajo, je to sila žalostno in škoduje demokratskemu duhu v občini.

Slovensko prosvetno društvo „DANICA" — Št. Vid v Podjuni vabi na

ples „Danice"

pri Voglu v Št. Primožu
17. februarja 1974, ob 19.30

Novi člen 302 kazenskega zakonika je člen 283

Komaj nekaj dni po sklepu avstrijskega parlamenta, da vztraja na prvotno sklenjenem besedilu reformiranega avstrijskega kazenskega zakonika, je v rekordnem času izšla pri dunajski univerzitetni založbi Menz prva izdaja novega kazenskega zakonika. Kot znano, bo le-ta začel veljati leta 1975. Novi zakonik ne pozna več prestopkov in jih prepusti upravni kazenski oblasti, pač pa v večjem obsegu dopušča denarne kazni — nasledil bo dosedanji kazenski zakonik, katerega glavne poteze izvirajo še iz l. 1852, ima tudi za slovensko narodno skupnost zanimivo novost:

Paragrafa 302 kazenskega zakonika, ki naj bi ščitil med drugim tudi pripadnike posameznih narodnih skupnosti pred izzivanjem k sovražnosti v novem zakoniku ne bo več.

Kot znano, je v več primerih bil na podlagi tega paragrafa naznanjen Kärntner Heimatdienst, pred kratkim pa ga je naznanil v zvezi z demonstracijo solidarnostnega komiteja za pravice koroških Slovencev predstavnik komiteja Filip Warasch. Do obravnave pa nikoli ni prišlo, ker pač na Koroškem ni državnega pravdnika, ki bi smatral (ali smel smatrati) izjave Heimatdiensta za protizakonite. Namesto starega paragrafa 302 bo stopil paragraf 283 novega kazenskega zakonika, ki se glasi:

Verhetzung

§ 283 (1) Wer öffentlich auf eine Weise, die geeignet ist, die öffentliche Ordnung zu gefährden, zu einer feindseligen Handlung gegen eine im Inland bestehende Kirche oder Religionsgemeinschaft, zu einer Rasse, zu einem Volk, einem Volksstamm oder einem Staat bestimmte Gruppe auffordert oder aufreizt, ist mit Freiheitsstrafe bis zu einem Jahr zu bestrafen.

(2) Ebenso ist zu bestrafen, wer öffentlich in einer die Menschenwürde verletzenden Weise gegen eine der im Abs. 1 bezeichneten Gruppen hetzt, sie beschimpft oder verächtlich zu machen versucht.

Tako daleč besedilo novega § 283. Ali bo dejansko boljši, se pravi, ali bo efektivno znal braniti slovensko narodnostno skupnost pred navedenimi izpadi, se ne da reči. Predvsem, ko za nekatere očitno nobeni zakoni ne veljajo . . .

Št. Jakob v Rožu: Proračun za l. 1974 sklenjen

Najpomembnejša točka dnevnega reda na seji občinskega sveta, dne 31. januarja t. l. je bil proračun za leto 1974. Zaradi obširnosti in podrobnosti proračunskih postavk je šentjakobska občina odbornikom dala v roke celotni proračun v razmnoženi obliki. bolj prizadeti v tej zadevi. Kot je bilo sli-

Socialistična frakcija in ÖVP sta predlagali, naj se sklene proračun v predloženem sestavu (redni proračun: ca. sedem in pol mil. šil.; izredni proračun: okoli pol mil. šil.). Župan dir. Greßl je govoril o dolgih in temeljitih pripravah proračuna v odborih, da je bilo mogoče upoštevati želje vseh skupin vsaj do neke mere.

Vodja slovenske liste (Socialne gospodarske skupnosti) in hkrati član občinskega predstojništva, Miha Antonič, je želel zvedeti, zakaj namerava občina izdati za dan starih 20.000 šil., ko je doslej vendar župnija organizirala in financirala to akcijo za stare ljudi. Župan je obrazložil občinsko iniciativo in menil: potrebno je vpeljati nov način oskrbovanja starih in sicer z obiski in s počastitvami.

Utemeljena kritika

Zastopnik slovenske frakcije je zelo podvomil v občinsko turistično propagando glede časa njene izvršitve. Vsota 100.000 šil. je gotovo lep denar, samo da letošnji sezoni ne pride več polno v korist. Tako propagando, je dejal Antonič, je treba načrtovati in izvesti veliko prej — po vzgledu drugih občin —, kajti drugače privatnim podjetnikom ni dosti v pomoč. Referent za turizem je moral to priznati, izrazil je upanje na ustreznejšo postopanje v bodočih letih. Proračun je bil sprejet soglasno.

Skrb za občane

Predstavnik občine je obvestil občinski svet o namenih vrbske občine, katera hoče napeljati kanal v Dravo blizu Reke. Po Antoničevi zamisli bi občina morala pritegniti k razgovorom tudi kakega zastopnika Reke, saj so prebivalci te vasi in njene okolice najbolj prizadeti v tej zadevi. Kot je bilo slišati, bo občina nabavila posebne table, ki bodo postavljene ob vpadnicah šentjakobske občine in kazale panoramo (sliko) celotnega okolja, kar pomeni posebno uslugo tujcem, ki radi prihajajo sem na oddih.

Splošno, brezplačno odpravljanje smeti in odpadkov je napovedal občinski predstojnik Antonič najkasneje za konec marca, to velja za vso občinsko območje.

Slovenci prezirani

V pogovoru po seji je zastopnik slovenske liste opozoril na poseben primer diskriminacijskega ravnanja občinskega predstojništva: Ob otvoritvi (januarja) vlečnice za smučanje v Svatnah zastopniki slovenske liste niso bili pozdravljeni in tudi ne predstavljeni prvemu namestniku deželnega glavarja, L. Wagnerju. To čast so imeli samo mandatarji drugih strank. S tem je postavilo občinsko predstojništvo nov primer očitne diskriminacije, ko je kratkomalo prezrlo Slovence v občini.

Uspehi

Slovenski stranki je uspelo doseči daljši (t. j. štiridesetdnevni) rok za plačanje davka na pivo, višjo podporo prosvetnemu društvu „Rož“ ter enkratno denarno doklado v znesku 200.— šil. za oskrbljence (v božičnem času).

Župan prepove slovenščino

(Nadaljevanje s 1. strani)

Proračun

Po tajni razpravi o zasebnih zadevah glede delovnega razmerja občinskih nastavljencev se loteva občinsko zastopstvo točke 4 (načrt o službenih mestih za leto 1974) in jo sklene soglasno. Temu sledi debata o proračunu za leto 1974, ki se sklene z večino proti glasovom slovenske frakcije. Proračun obsega v rednem delu nekaj čez 4 mil. šil., izredni del znaša 310.000 šil. in je namenjen cestam ter gasilskim domovom.

Mnenje in zahteve

Občinske skupnosti Žitara vas

Poročilo o proračunu zbuja pri odbornikih precejšnje zanimanje za posamezne postavke. Občinski predstojnik **Golavčnik, vodja slovenske liste,** se pozanima glede cestne policije in je mnenja, da se je treba držati obstoječega — še vedno veljavnega zveznega zakona o krajevnih napisih, ako je treba postaviti nove table in kažipote. Odgovor pristojnih: Kažipoti in table bodo postavljeni v obliki prejšnjih. Nadalje graja Golavčnik pomanjkljivo informiranje, češ da niti predstojništvo ni dosti obveščeno o načrtih in ukrepih na področju kulture, ker ni posebnega odbora za te zadeve.

Slovenska frakcija zahteva reguliranje potoka v Št. Lipšu in naproša župana, da nujno nekaj ukrene.

Skupno z zastopniki drugih strank v opoziciji Slovenci (Hribernik, Urch) močno kritizirajo slabo vzdrževanje cest in poti, nezadovoljivo delo občinskih cestnih delavcev (kanali se pogosto ne čistijo) in neustrezne metode popravljanja (uporaba mrzlega asfalta) — to upravičeno, saj to priznajo tudi mandatarji SPÖ, ki z večino odločajo o občinski politiki.

Pristojnim se očita nestvarno ukrepanje v zadevah tujskega prometa, občina ne objavi nobene statistike. Slabe ceste nikakor niso dobra reklama. Golavčnik vidi nujnost v izgradnji poti na Poleno. Ta pot ne služi samo nekaterim kmetom, marveč je v interesu številnih družin in tudi tujcev.

Razno

Občinski svet je soglasno za vzpostavitev posebnega okraja za posebno šolo (Sonderschule) v Železni Kapli. Glede ljudske šole v Št. Primožu so odborniki za ohranitev sedanjega položaja, če dežela prevzame finančno breme pri gradnji nove šole. Pot na Plaznico je še vedno odprto vprašanje. Urch in Golavčnik predlagata delegacijo, ki naj bi opomnila župana Železne Kaple Lubasa, na staro obljubo in poizvedela, kako hoče občina Železna Kapla (k njej je Plaznica prej spadala) izpolniti obljubo sofinanciranja. Občina Žitara vas na vsak način nosi jamstvo, ako je mogoče dobiti ugoden kredit.

Za ARBÖ-postajo v Sinči vasi bo Žitara vas prispevala 10.000 šil., to sklene socialistična večina, opozicija je pripravljena dati polovico manj, predlaga pa izdatnejšo podporo domačim društvom. -kl-

Slovensko kulturno društvo Globasnica vas vabi na

pevski koncert

moškega pevskega zbora „Slava Klavora“ iz Maribora, ki je eden najboljših zborov v Jugoslaviji.

Koncert bo v nedeljo, 17. februarja 1974, ob 14.30 pri Šoštarju v Globasnici.

Ljubitelji slovenske pesmi prisrčno vabljeni!

Farna mladina iz Dobrle vasi vabi na burko

Trije tički

ki bo v nedeljo, 17. februarja 1974, ob 14.30 v farni dvorani v Dobrli vasi.

Kdor se hoče nasmejati, naj pride v Dobrlo vas!

Objava

Po nalogu ministrstva za prosveto je določen čas vpisovanja v Enoletno gospodinjsko šolo in v novoustanovljeno triletno Strokovno šolo za ženske poklice šolskih sester v Št. Jakobu v Rožu, od 11. februarja do 1. marca. Naknadne prijave se bodo sprejemale samo še v izjemnih slučajih.

V obe šoli so lahko sprejete učenke, ki so končale 8. stopnjo obvezne šole to je 8. razred ljudske šole ali 4. razred glavne šole ali gimnazije. Pouk je dvojezičen.

Prijavi naj bosta priložena krstni in domovinski list.

Priv. Fachschule für wirtschaftliche Frauenberufe des Konventes der Schulschwestern,
9184 St. Jakob.

Strokovna šola za ženske poklice šolskih sester,
9184 Št. Jakob v Rožu

Pripravljalno delo za mednarodno konferenco o manjšinah gre h koncu

TRST. — Po pripravljalnem zasedanju znanstvenega sveta v lanskem novembru v Trstu vstopa mednarodna konferenca o manjšinah v zaključno organizacijsko fazo. Konferenco kot znano prirejata tržaška in goriška pokrajina pod pokroviteljstvom dežele Furlanije-Julijske krajine. Veliko evropsko zborovanje, ki bo proti koncu maja v prostorih tržaške pomorske postaje, vzbuja tako v znanstvenih kot političnih krogih veliko zanimanje. O tem pričajo številne prijave, ki so že prišle in druge, ki jih najavljajo, obenem z referati na visokošolski ravni.

V zadnjih dveh mesecih je organizacijski odbor konference, v katerem so zastopane vse političine sile ustavnega loka (od liberalcev do komunistov), opravil obsežno propagandno dejavnost v raznih evropskih državah. Pereča, tudi dramatična aktualnost vprašanj narodnih manjšin v Evropi, je bila preverjena v številnih srečanjih, ki jih je imel predsednik tržaške pokrajine Zanetti — ta predseduje tudi organizacijskemu odboru — v raznih krajih v Italiji in tujini. Prav na teh srečanjih je bila ponovno potrjena pomembnost te konference kot izviren poskus za reševanje omenjenih problemov in obenem kot dokaz demokracije in svobode.

Kdaj bodo odprli Sueški prekop?

Po dosegi vojaškega sporazuma med Izraelom in Egiptom, po katerem se bodo umaknili Izraelci za 32 kilometrov od Sueškega prekopa, je vprašanje Sueškega prekopa spet v ospredju zanimanja. Odprtje te vodne poti po 6 letih in pol naj bi ne bil le političen uspeh, ampak tudi znak pozitivnega gledanja na svetovno trgovino.

Ko so prekop v letu 1967 zaprli, je takratni predsednik Nasser ravno privolil v razširjenje in poglobitev prekopa, ki je bil takrat z globino 38 čevljev ploven samo še za ladje do 75.000 brutoregistrskih ton. Pred letom 1967 so prekop uporabljali do 75 odstotkov tankerji in le 25 odstotkov je odpadlo na prevoz suhega tovora. Prevozi so prinesli Egiptu letno 220 milijonov dolarjev. Tretjina vse nafte, ki so jo izvažali iz arabskega Perzijskega zaliva, je šla skozi Sueški prekop. Pred kratkim objavljena študija Združenih narodov ugotavlja, da je zapora Sueškega prekopa podražila svetovno trgovino za 7 milijard dolarjev: supertankerji so stali plovne družbe 5 milijard dolarjev in vzhodnoafriške in jugovzhodne azijske dežele so spričo zmanjšanega izvoza v Evropo izgubile 600 milijonov dolarjev.

Za ponovno odprtje Sueškega prekopa imajo že konkretne tehnične in finančne podatke. Za deset milijonov dolarjev hoče neko jugoslovansko podjetje napraviti prekop v njegovi stari obliki spet ploven, pri čemer bi dvignili ladijske razbitine in prekop izbagrali. Tistih 16 še plovnih ladij, ki so od leta 1967 zasidrane v Grenkih jezerih, bi se končno lahko vrnilo domov. V drugi fazi, ki bi trajala dve leti, bi prekop razširili za tankerje do 175.000 ton. Za zadnjo stopnjo izgraditve, po kateri bi lahko pluli skozi prekop supertankerji do 300.000 brutoregistrskih ton, bi bili potrebni nadaljnji dve leti in pol.

JUGOSLOVANSKO PODJETJE BI PREKOP OČISTILO

V Kairu so razen tega še sklenili graditi naftovod vzporedno s prekopom. Gradnjo tega tako imenovanega projekta SUMED je prevzela ameriška Bechtel Corp., ki bo v kratkem začela graditi cevovod. Naftovod bo imel letno zmogljivost 110 milijonov ton, stal bo pa 400 milijonov dolarjev, od tega 310 milijonov dolarjev v tujih valutah, ostanek pa v egiptovski valuti.

Rusi so po svoje odgovorili Kitajcem

Po izgonu treh sovjetskih diplomatov iz Pekinga je sovjetsko zunanje ministrstvo v posebni noti odločno protestiralo. Nato je sovjetska vlada izgnala iz Moskve nekega kitajskega diplomata, ki ga je obdolžila vohunstva.

MNENJE BRALCA:

Zakaj popolnoma brez kritike

Prav je bilo, da se je tudi Naš tednik spomnil 50. obletnice Leninove smrti. Lenin spada med tiste velike može, ki so močno odločali, kako se bo vrtelo kolo zgodovine tudi še v naslednjih desetletjih.

Ne poznam preveč dobro teorije in prakse leninizma. Zdi se mi pa, da je pisec članka »Ob petdeseti obletnici Leninove smrti« (NT 5, 31. 1. 1974, str. 2) le krepko usekal čez plot. Zlasti v zadnjem odstavku je popolnoma — namenoma ali ne? — prezrl, da bodo članek brali tudi ljudje, ki nekoliko vedo, kako se je godilo prav v Sovjetski zvezi, tako za časa Lenina kot zlasti pozneje. Gotovo je Leninova revolucija rešila narode vesoljne Rusije carskega jarma. Kdor pa misli, da je carski tlaki sledila svoboda, se le precej moti. Že pod Leninom so bili množični pokoli ljudi, ki so imeli pač to napako, da so se borili za carja, ali za Kerenskega. Da ne govorimo o preganjanjih pod Stalinom. Znano je tudi, da Lenin ni maral Stalina in da je svoje sodelavce močno svaril pred njim.

Leninova manjšinska teorija je gotovo precej lepa. Napisal je precej stvari, in nekatere pozneje sam tudi preklical. Dokopal se je pač do drugih spoznanj. — Torej je bil v tem eden prvih revizionistov. — Jaz pa bi samo rad vedel, če so Leninovo manjšinsko teorijo izvajali že za časa njegovega življenja in če jo izvajajo tudi sedaj. Kolikor sem obveščen, se narodnim manjšinam v Sovjetski zvezi ne godi preveč dobro. Oblastniki imajo tudi precej težav z raznimi narodnopreporodnimi gibanji. V zadnjem stavku pišete čisto brez vsake kritike: »Tlačeni narodi in narodne manjšine so v Leninu vedno imele in še danes imajo največjega in najdoslednejšega zagovornika.« — Prosim, če primerjamo ta stavek z Leninovo prakso in s prakso nekaterih, ki se sklicujejo na njega, potem je ta stavek nesmisel ali pa laž.

Članek kratkomalo ne pozna in ne priznava prav nobene kritike. Samo hvali in povzdiguje v nebo, a mi moramo živeti na zemlji in opravka imamo s precej krutimi resnicami. Tudi v deželah, v katerih sveti Leninova zvezda, najbrž ni veliko drugače.

Naslov uredništvu znan

Janko Messner bral v klubu slovenskih študentov:

Premalo lastnega ustvarjanja

Slovenski študentje na Dunaju se prizadevajo, da bi poleg političnega in izobraževalnega dela v klubu slovenskih študentov na Dunaju dali primerno mesto tudi kulturnemu udejstvovanju. To udejstvovanje pa naj ne bi bilo omejeno le na Klub in na Dunaj, temveč naj bi zajelo tudi širše sloje slovenskega podeželja na Koroškem.

Tako so slovenski študentje povabili v Klub dva predstavnika in avtorja revije „mladje", Janka Messnerja in Florijana Lipuscha. Žal pa Lipusch ni mogel priti in tako je prof. Janko Messner sam oblikoval ta literarni večer. Messner, „pozno poklicani" koroški slovenski avtor, ki ga lahko kljub dejstvu, da je bil in da je učitelj mlade slovenske inteligence in dela mladih slovenskih literatov, lahko štejemo še med slovensko „avantgardo", je prav s svojim angažmajem tako v svojih delih kot tudi s prednašanjem samim napravil na vse udeležence globok vtis.

Duhovita satira „Buteljni si odrežejo nosove" na jezikovno odpadništvo na Koroškem Messnerju še posebno izkaže, da obvlada slovenski jezik z vso njegovo sočnostjo in vso njegovo naravno robatost, ko se razpiše v pravo znanost o nosovih. Sledila je še neobjavljena „Kontarija" o podjetju Vseveš & Vseznal, politična satira na slovenske politične razmere, ki jo je Messner oblekel v pristno podjunščino. „Pogovor v maternici" filozofsko razmišljanje o paragrafu 144 in smislu životarjenja za koroškega Slovenca v Solzni dolini: Če je kdo dvomil o Messnerju in ga ni znal uvrstiti ne prav med satirike, cinike, ne za Solšenicina koroških Slovencev in ne v katerokoli drugo zvrst literature in stilistične tipe, je dobil novo komponento, ali pa je Messnerja razumel kljub vsem svojim grenkobnim izpovedim za globokega humanista, ki se požvižga na naštevanje „trajnih idealov" in ki tudi ne žaluje za takimi, katerim tista neminljivost ni bila dana. Messner išče človečnost tam, kjer bi morala biti, sredi življenja, sredi nečloveške tolerance koroškega človeka.

Janko Messner je prebral nato še spis v nemščini „Von meinem Verhältnis zu den beiden Sprachen Slowenisch und Deutsch", ki ga je objavila pred kratkim literarna revija AHA na Dunaju v posebni številki o koroški slovenski literaturi.

Kot dodatek pa je podal še odlomek iz „Pokržnikovega Lukana", dnevnika, ki je v „Kladivu" bičal koroške prilike. Kot je povedal avtor, bo „Pokržnikov Lukan" v kratkem izšel v posebni knjigi. V njej bo poleg do sedaj objavljenih Lukanov še vrsta novih. Podjunščina v Pokržnikovem Lukanu in drugih Messnerjevih delih.

S profesorjem Messnerjem pa so študentje diskutirali nato o vzrokih za skrajno pičlo literarno žetev mlade slovenske inteligence. Veliko je takih, ki se v gimnazijskih letih marljivo vadijo v literatovanju, pozneje pa teh nagnjenj in talentov ne izkoristijo več. Brez dvoma igra pri tem važno vlogo sprememba okolja, razširitev horizonta po univerzitetnih mestih, krajevna raztrešenost, posamezna nagnjenja.

Mladje, edina koroška literarna revija sploh (Nemci je nimajo!) ima v svojih vrstah vse premalo absolventov slovenske gimnazije. Govorilo se je tudi o igralskih aktivitetah. Tu je enkrat več prišlo na dan pomanjkanje sodobnih tekstov, ki bi odgovarjali našim potrebam. Dejavnost naših kulturnih društev in farnih mladin bodo v svoji efektivnosti omejene vse dotlej, dokler ne bo na razpolago takih iger. Šele z lastno iniciativo je mogoče doseči na podeželju uspeh.

Florijan Sablatschan, Dunaj

FEBRUAR IN MAREC — MESECA BRANJA

Najboljši prijatelj – dobra knjiga!

Pridi in izberi si knjigo, ki te zanima.
Možnost imaš si izposoditi knjige iz potujoče knjižnice pri sledečih društvih:

Katoliško prosvetno društvo v Šmihelu pri Pliberku, pri g. Pavlu Kertu; Slovensko kulturno društvo v Globasnici, na zadrugi; Farna mladina v Dobrli vasi, pri kaplanu Isopu; Slovensko prosvetno društvo „Danica" v Št. Vidu v Podjuni, pri predsedniku Stanku Wakounigu; Katoliško prosvetno društvo „Planina" v Selah, pri g. kaplanu Matku; Slovensko prosvetno društvo „Kočna" v Svečah, pri Pepiju Begušu; Slovensko prosvetno društvo „Rož" v Št. Jakobu v Rožu, pri predsedniku Joziju Stickru; v dijaških domovih: Marijanišče, Provincialna, Haimlinger in Mohorjeva.

Nekaj besed o Slovenski potujoči knjižnici in njeni bogati izbiri

V zimskih dneh, še posebej takšnih, kot so letos, brez snega, ki bi nas vabili na svojo bleščečo belino, nam včasih postane vse dolgočasno. Ob večerih, še prav posebno tistih ob koncu tedna, ki se nam raztezajo v neskončnost, včasih ne samo kam in kaj bi počeli. Naveličali smo se gledati televizijo, tudi časopise smo že vse prebrali od prve do zadnje strani in sedaj ne vemo kaj bi. In takrat vzemimo v roke knjigo, dobro knjigo, ki nas bo zaposljevala, zabavala in nam poleg vsega pripravila tudi nekaj ur prijetnega branja. Če pa ste prebrali že vse knjige v svoji knjižnici, pa stopite do Slovenske potujoče knjižnice, ki je tudi v vaši vasi. Oglasite se v domačih društvih ali pri slovenskih hranilnicah, kjer na vas čakajo naši knjižničarji in ki vam bodo z veseljem pomagali izbrati najboljše kar imajo med svojimi knjigami.

Slovenska potujoča knjižnica je zelo bogata s knjigami dobre vsebine. V njej boste našli vse: od romanov mimo povesti, strokovnih in poučnih knjig do reportaž in dokumentarnih razlaganj o prvi in drugi svetovni vojni.

Predvsem pa je knjižnica tudi bogato opremljena z mladinskimi knjigami. Otroci, ki radi in veliko berejo, bodo lahko izbrali med pravljicami vseh vrst, med mladinskimi povestmi, ki so napisane samo zanje in tudi med poučnimi knjigami, ki jim bodo veliko pomagale k boljšemu uspehu pri marsikaterem predmetu v šoli. Seveda, pa je poskrbljeno tudi za naše najmlajše. Na policah naše potujoče knjižnice jih pričakujejo živobarvne ilustrirane slikanice vseh vrst s preprosto in zabavno vsebino, ob kateri se bodo na moč zabavali. Zato, mamice, pridite s svojimi malčki v knjižnico v vaši vasi po mladinske in otroške knjige. S tem jim boste naredile veliko veselja.

Vsi, od najstarejših pa do najmlajših, ki radi berete dobre knjige, stopite do knjižničarja Slovenske potujoče knjižnice v vaši vasi. Prepričani smo, da ne boste razočarani, ker bo tam vsak našel nekaj zase, tudi tisti, najzahtevnejši ljubitelji knjig.

Ob branju knjig Slovenske potujoče knjižnice vam želim veliko prijetne zabave.

Anita Hudl

Mira Mihelič: Riesenfeld je iskren prijatelj slovenskega naroda

V prostorih avstrijskega generalnega konzulata v Ljubljani je ob priliki njegove izvolitve v slovenski PEN-klub sprejel avstrijski generalni konzul v Ljubljani **dr. Heinrich Riesenfeld** najvišje predstavnike kulturno-političnega življenja Slovenije in tudi delegacijo koroške pisateljske zveze pod vodstvom **dr. Waltherja Novotnija** in **Andreja Kokota.** Generalni konzul dr. Riesenfeld je v svojih pozdravnih besedah menil, da je bila njegova izvolitev dokaz njegove tesne povezave s slovensko kulturo in slovenskim narodom. Generalni konzul Riesenfeld, ki je postal prvi nemškogovoreči član slovenskega PEN-kluba, je dalje ugotovil, da vidi v jeziku najbolj bistveni element slovenske kulture in osnovo za njen nadaljnji obstoj.

„Tako je mogoče razložiti tudi dejstvo, da a narod posebej občuti vsa vprašanja, ki adevajo njegov jezik kot številčno relativno majhen narod morda še bolj kot narodi široko razpredeljenim materinim jezikom", e dejal dr. Riesenfeld. Govornik je dalje podaril, da se ta globoka ljubezen slovenkega naroda do svojega jezika tudi kaže njegovem izredno velikem zanimanju za vojo literaturo, in s tem v zvezi tudi za stvarjalnost tistih, ki so v prvi vrsti pokliani, da gojijo slovenski jezik — njegovi piatelji. Ti se v okviru obeh svojih organizaj trudijo za še tesnejše stike s pisatelji vsega sveta. S tem izpolnjujejo — tako je dr. Riesenfeld poudaril — visoko poslanstvo, da obveščajo druge narode o življenju in težnjah slovenskega naroda s ciljem, da s tem prispevajo k razumevanju in zbliževanju med narodi.

Mira Mihelič, predsednica slovenskega PEN-kluba, je v svojem govoru poudarila poseben odnos generalnega konzula do slovenske kulture, literature in slovenskega družbenega življenja. **„Dr. Riesenfeld se je ves čas, odkar živi in deluje med nami, izkazal za tako iskrenega prijatelja Slovencev, da tega mi, ki živimo na prepihu med mnogimi tujimi silami in interesi, doslej še nismo bili vajeni od predsednika neke sosednje, čeprav prijateljske države. Še posebej se je njegovo prijateljstvo do nas izkazalo v nekaj minulih težkih letih, ko so se obmejni problemi, čeprav ne po naši krivdi, nepotrebno zaostrili, in ko je naša slovenska narodnost imela občutek, da je ogrožena na tleh države, ki jo je on pri nas zastopal",** je kritično izrazila Miheličeva svoje mnenje. Miheličeva je zaključila govor z željo, da bi prišlo do prijateljstva med narodi, med literaturami sveta, in med vsemi ljudmi, ki so dobre volje.

V spomin Jožetu Grdini

Kdo ga je na Koroškem poznal? Pa vendar je bil s Koroško povezan, z vsem srcem in življenjem pa povezan z vsem, kar je bilo slovenskega.

Pred mesecem je umrl v Clevelandu v Ameriki eden najbolj vnetih društvenih in narodnih delavcev — Jože Grdina. Zasluži, da se ga spomnimo. Zanimiva je njegova življenjska pot: rojen je bil leta 1892 v Preserju v Sloveniji. Oče in dva strica so šli za kruhom v Ameriko in vsi trije bratje so sodelovali pri ustanovitvi slovenske župnije sv. Vida. Ko je bil Jože star eno leto, je umrla mati in oče se je vrnil domov. L. 1912 se je Jože podal k sorodnikom v Ameriko, na nesrečo pa se je tik pred prvo svetovno vojno vrnil domov in so ga vpoklicali k vojakom. Na ruski fronti je bil ujet in je ostal 4 leta v ruskem ujetništvu. Svoje doživljaje iz ujetništva, o ruski revoluciji in pot domov je pozneje podrobno opisal v knjigi: »ŠTIRI LETA V RUSKEM UJETNIŠTVU«.

Po vrnitvi iz ujetništva se je udeležil bojev za severno mejo, potem se je vrnil zopet v Ameriko.

Vse svoje moči je posvetil društvu KSKJ (Kranjsko slovenska katoliška jednota), organiziral, ustanavljal nova društva, bil delegat pri vseh zborovanjih, zmagovalec pri vseh »kampanjah« KSKJ. Ustanovil je društvo Presv. Srca Jezusovega in ga vodil več kot 50 let.

Grdina je zelo veliko potoval po svetu, potovanja je potem opisal v dveh velikih knjigah: »PO SEVERU IN JUGU« in »PO VZHODU IN ZAPADU«. V prvi opiše potovanje po Rusiji (rusko je znal popolnoma), Švedski, Poljski, Češkoslovaški, Avstriji, Švici, Franciji in Španiji, v drugi pa potovanje po Turčiji, Libanonu, Sveti deželi, Egiptu, Grčiji, Jugoslaviji in Italiji. V obeh knjigah je posebno poglavje o Koroški, kjer opisuje znamenite kraje, zgodovino, razmere. Tako je svet seznanjal z našimi kraji in razmerami.

Kako mu je bila Koroška pri srcu, sem večkrat spoznal. Ko se je vračal iz Sv. dežele in drugič iz Rusije, je obakrat obiskal Koroško in tudi mene. Vodil sem ga prvič po Podjuni, drugič po Rožu. Ko sva bila pri župni cerkvi v Št. Jakobu, se je zanimal za vsak kraj, za grobove, pripovedoval o bojih za Koroško, šla sva v Svatne, vsepovsod pa je fotografiral. Tudi jaz sem njega dvakrat obiskal v Ameriki in vedno sva se mnogo pogovarjala o Koroški.

Še lani se je v 82. letu podal na dolgo potovanje v Sveto deželo, Rusijo, Poljsko, Nemčijo in Jugoslavijo. Ko je hotel pot opisati, mu je Gospod vzel pero iz rok in mu rekel: dovolj je potovanja in pisanja, sedaj pojdi v večni kopoj!

Hvala ti za vse požrtvovalno delo med rojaki, za potopise in obiske, zlasti za obiske drage Koroške, za katero si bil pripravljen tudi umreti!

V. Zaletel

Četrtletni proračun v Pliberku znaša nad 3,7 milijona šilingov

V četrtek, dne 17. januarja, se je ponovno zbral naš pliberški parlament in razpravljal do 21.10.

Takoj v začetku so socialisti stavili nujnostni predlog, naj občinski odbor vzame na dnevni red točko, pod katero bi sklenili, da od 1. jan. 1974 dalje pri delavcih in nastavljencih v Sorgendorfu davka na pivo, ki ga tam za „domačo pijačo“ dobivajo ne bodo pobirali. Uvrstili so to točko na konec dnevnega reda in se lotili seje.

Najprej so z večino zavrnili predlog gospe Marije Huber iz Čergovič 9, ki naj bi ji dovolili graditi na njeni zemlji blizu tovarne filterjev v Šmihelu. **Slovenska frakcija je bila za dovolitev, ostali odborniki pa proti.**

Ravno tako so zavrnili predlog gospe Končič iz Vogrč, da bi spremenili njenih 180 m² vrta v gradbeno — vaško zemljo. Predsednik seje pa je dodal, naj gospa Metka Končič napravi predlog za prizidek ob svoji že obstoječi hiši. Ker je bilo videti, da ji bo občina graditev dovolila, so bili vsi odborniki za odklonitev spremembe.

Tudi v Podkraju so spremenili namembo parcele v izmeri 3.674 m² v gradbeno zdraviliško zemljo. Omejili pa so gradnjo samo na obrtno- in tujskoprometne stavbe. Šlo je tukaj za Najberževo zemljo.

Bolj trdo pa so se spoprijeli, ko se je šlo za predlog Ike Merva iz Pliberka, o spremembi namembe 5.600 m² velike površine. Nekateri odborniki so bili za spremembo namembe, drugi pa proti, **naposled je slovenski odbornik Domej predlagal, da naj se ta točka preloži in naj se gradbeni odbor ponovno sestane in sklepa.**

Občina vsako leto seka in prodaja občinski les. Tako tudi letos. Razpisali so okoli 800 m³ raznih vrst lesa v prodajo. Največ je ponudila zanj tvrdka Katz & Klump na Brnci.

Gostilničar Franc Stefitz na Košatovi cesti štev. 4 v Pliberku je zaprosil pri okrajnem glavarju Velikovec za podelitev koncesije gostinske obrti v obliki bara. Smel bo imeti po sklepu občinskega odbora svoj lokal odprt do 4.00 zjutraj.

Za prvo četrtletje 1974 so sklenili provizorični proračun v znesku 3,7 milijonov šilingov.

Župan Mory je oddal pri točki 14 predsedstvo podžupanu Siegfriedu Kristanu. Ta je prosil načelnika odbora za kontrolo in preverbo blagajne, Jožefa Pototschniga, za poročilo o blagajni. Ta je poročal, da so blagajno preverili dne 12. 12. 1973 in našli v njej 99,94 šilingov preveč. Nato so govorili še o rentabilnosti občinskih gradbenih strojev, ki naj se v bodoče s kompjuterjem izračuna. Mnogi so bili mnenja, da bi prišlo ceneje, če bi domače obrtnike najeli, kot pa sami v lastni režiji delali. Tudi o delavcih naj se vodijo točni računi, v katerih panogah gospodarstva da delajo.

Nazadnje so bili vsi za predlog, da dajo županu razrešnico za čas od 1. 8. do 12. 12. 1973.

Enotna lista (slovenska) je stavila predlog, naj zapiše komputer v bodoče vsakemu posestniku na njegov konto tudi odškodnino za lov, ki se naj uporabi za kritje drugih dajatev. Do sedaj je marsikdo zamudil dvigniti lovnino in mu je zapadla. O tem predlogu bo sklepal finančni odbor.

Nato so razpravljali o domačem napitku sorgendorfskih pivovarnarjev. Šlo je bolj trdo, a končno so soglasno sklenili, da od deputatnega piva delavcev, nastavljencev in penzionistov ne bodo pobirali dajatve na pijače.

Proti koncu seje so slovenski odborniki stavljali še razne predloge o pluženju in posipanju cest, o namestitvi prometnih ogledal, o napravi streh na železniški postaji Šmihel, o napravi streh na avtobusnih postajah, o otvoritvi javnega telefona v Libučah, i. pd., nakar je predsednik z zahvalo zaključil sejo.

Šmihel nad Pliberkom

(Seja farnega delovnega krožka 28. januarja 1974)

Na seji smo zvedeli, da je škofijska gradbena komisija ugotovila, da je obok v ladji naše farne cerkve tako spokan, da se ga ne splača več popravljati. Priporočila je ta del cerkve podreti in postaviti novo širšo ladjo z lesenim stropom. Načrti predvidevajo 22 metrov široko cerkev s 340 sedeži. Gradnja je cenjena na 5 milijinov šilingov, od katerih naj fara prispeva do miljon in pol.

Da se bo mogla cerkev razširiti, bo treba odstraniti nekaj dosedanjih grobov. Tako bo postalo pokopališče premajhno. Mislijo napraviti še novo pokopališče in sicer v gozdu nad cerkvijo. Mimo farnega doma bi šla tjakaj nova pot v dveh vijugah.

Da bi se vse to lažje organiziralo, so izvolili dva odbora enega za pokopališče, drugega za cerkev.

Farane so o teh ukrepih obvestili v farnem pismu, katerega je odbor skupno predebatiral. V njem so zavzeli stališče k raznim ugovorom proti gradnji.

Ugotovili so, da je v fari 544 gospodinjstev. Od teh je 267 delavskih. Kmetov je samo 129 in penzionistov je tudi 129. Obrtnikov je v fari 19. Menili so, da bi bil potrebni denar kmalu zbran, če bi prispeval h gradnji cerkve vsak delavec eno mesečno plačo in vsak upokojenec svojo 13. rento, ter vsak kmet in obrtnik po svoji zmogljivosti. Kar bi pa še manjkalo za opremo bi pokrili s tem, da bi odprodali nekaj oddaljenih cerkvenih njiv in nekaj lesa.

Pripravljamo se tudi na volitev farnega odbora. Upamo, da bodo kandidirali in izvoljeni taki odborniki, ki bodo lepo nadaljevali delo farnega delovnega krožka, ki potem ne bo več obstojal.

Terezija Leitgeb - umrla

Prav je, da se spomnimo vzornih rojakov, ki so umrli sicer telesno, duhovno pa še vedno živijo med nami in nam kažejo pot v bodočnost. So to lahko možje imenitniki, lahko pa tudi preproste žene, kmetijske delavke.

Taka žena, svetlega vzgleda narodne zavednosti in zvestobe ter globoke vernosti je bila rajna — kot smo jo v Pliberku imenovali. Rodila se je 1888 v starodavni Likebovi radovini v Dobu. Njen rod sega v leto 1486 v urbar samostana St. Georgna am Längsee, kamor je nekoč kmetija pripadala, nazaj. Likebova hiša je bila vodilna v blaški občini. Njen oče je bil gostilničar in kmet, nekaj časa tudi blaški župan. Tam so se vršile pred prvo svetovno vojno občinske in tudi druge volitve. Likebova družina je bila zelo narodno zavedna in je mlada Trezika že kmalu posegala v politiko. Nekoč je bila od narodnih nasprotnikov celo oklofutana, ko je prisluškovala njih pogovoru. Pa so prišli boji za severno mejo. Ker sta bila njena brata v slovenski vojski, so nasprotniki Likebovo hišo popolnoma upostošili. Odpeljali so jim vse zaloge in jim odvzeli vso obleko. Morali so bežati od doma in se skriti pri sorodnikih. Od prestanega strahu sta oče in mati kmalu umrla. Dom je prevzel sin Franc, katerega so skušali nasprotniki omrežiti in ga naposled z dražbo pognali s starodavne kmetije. Na nekdaj slovenskem domu so naselili priseljence iz Južne Tirolske. Treza se je umaknila, najprej k svoji sestri k sosedu, naposled pa v Pliberk kot zasebnica. Delat je hodila k veleposestniku Metnicu za 2 šilinga na dan, pri lastni prehrani. Skrbeti je morala še za sina in ga skušala izšolati na gimnaziji. Vedno je rada prihajala na slovenske kulturne prireditve in še druge je vabila s seboj. Širila je slovenski tisk in tudi sama mnogo čitala. Pomagala je pri agitiranju za slovensko občinsko listo v Pliberku. Živo se je zanimala za naše narodne pravice in zasledovala našo borbo zanje. V ponedeljek, dne 4. februarja, pa je nenadoma umrla. Njeno dobro srce je prenehalo biti. Pokopali smo jo iz Pliberka v Nončo vas, v grob njenih staršev. Pogreba se je udeležilo mnogo ljudi, med drugim z dekanom vred šest duhovnikov. Mestni župnik pa je v obeh jezikih orisal čednosti rajne in se ji zahvalil za njeno vernost in radodarnost.

Slovenski rojaki pa se ji zahvalimo po Našem tedniku, katerega je rada prebirala za njeno požrtvovalno narodno delo. Njeni sestri Mojcki in sorodnikom pa izrekamo naše sožalje.

Slovensko planinsko društvo v Celovcu vabi na

srečanje planincev na Bleščeči

v nedeljo dopoldne, 17. februarja, se bomo zbrali v naši planinski postojanki „Koči nad Arihovo pečjo“.

Predali se bomo toplim sončnim žarkom, smučanju in uživanju čudovite zimske narave. Kdor želi, se lahko pridruži tudi planincem, ki bodo napravili izlet na bližnjo 1359 metrov visoko Gračenco.

Vsak udeleženec ima možnost, da si v koči sam pripravi hrano, ker je na razpolago dobro opremljena kuhinja. Odbor

---

Učenke gospodinjske šole v Št. Rupertu pri Velikovcu prisrčno vabijo vse, ki se radi nasmejejo na

pustno prireditev

ki bo 24. februarja 1974, ob 14. uri popoldne.

Pripravile smo:

1. Venček veselih in domačih
2. Nebeško torto za vas
3. Sem in tja — malo za šalo
4. Moža je hotela spreobrniti — prizor
5. Oba zelo muzikalična — enodejanka
6. Le sosedovo poglej...

Na veselo svidenje!

Farna mladina iz Št. Lipša vabi na burko

Trije tički

ki bo v nedeljo, 24. februarja 1974, ob 10. uri dopoldne v farni dvorani v Št. Lipšu.

Gostuje: Farna mladina iz Dobrle vasi.

Prijatelji smeha prisrčno vabljeni!

Slovensko prosvetno društvo „Danica“ iz Št. Vida v Podjuni vabi na burko

Trije tički

ki bo v nedeljo, 24. februarja 1974, ob 14.30 pri Voglu v Št. Primožu.

Gostuje: Farna mladina iz Dobrle vasi.

Prisrčno vabljeni!

Prosvetno društvo „Jepa“ vabi na

družabni večer

ki bo v soboto, dne 16. februarja 1974, ob 8. uri zvečer v gostilni pri Ravšu v Spodnjih Borovljah (Ledince).

Za ples igra trio iz Bohinja. Sodelujejo tudi domači pevci.

Vsi prisrčno vabljeni!

Vabimo Vas na

Pustni ples

v soboto, dne 16. 2., v gostilni RUTAR v Žitari vasi.

Igra in poje po Vaši želji Koroški kvintet.

Vsi prisrčno vabljeni!

Gostilničar Vladimir Rutar

Ob robu povedano:

Vse v istem piskru

V koroškem političnem piskru se kuha čudna enolončnica. Barva je tako koroško-rjava, to se pravi črno-rdeče-rjava mešanica. Tudi o okusu je težko govoriti, ni ga lahko določiti. Je zelo svojevrsten, tako zasoljeno-posladkano-počebuljeno-počesnjeno-piker. Težko ga je določiti, to čudno čorbo je treba zaužiti, pa takoj ugotoviš njen okus. A, kot rečeno, določiti ga je hudičevo težko.

Dobili smo torej novo koroško specialiteto. Poleg tako imenovanih „sirovih krapov“ (Kärntner Kasnudeln), poleg najbolj znane koroške krvave klobase „Kärntner Blut- und Boden-wurst“ (zelo priljubljena jed v domovinskih krogih) in drugih podobnih zaužil in poživil smo dobili torej na koroški jedilnik novo specialiteto. Za ime se še niso zmenili, a primerno bi bilo vsekakor ime „koroška domovinska volitvena godla, garnirana z zaščitnimi določili za koroške Slovence“. Malo dolgo sicer, a je že tako. Kaka okrajšava se bo gotovo našla.

Vsi so torej za naše pravice. Socialisti pa efavpejevci pa efpeejevci pa heimatdienstovci in čisto vsi. Vsi pravijo, seveda smo za to, da dobijo Slovenci vse pravice, ki jim gredo po državni pogodbi. No in trenutni koroški socialistični poglavar Wagner se zelo zelo trudi, da bi spravil socialistični voz še pravočasno na primerna kolesa. In za tiste Slovence, ki mu tako zagamano zaupajo, ima na razpolago še neko skrito in izrabljeno pa škripajoče rezervno kolo, na katero so obešeni volitveni sladkorčki. Seveda so socialisti za izpolnitev člena 7, a pobud ne bodo povzeli več nobenih. „Poglejte, kako smo se borili za vas,“ nam bodo rekli, „poglejte, kako smo vam hoteli pomagati. A ona dva nista hotela. Zdaj pa tudi mi ne bomo več povzeli nikakršnih pobud, naj to napravita ona dva, jima bomo radevolje sledili...“ In kaj naj čujejo tisti radoverni Slovenci? „Smo za izpolnitev člena 7...“

In če postaneš resen in če iščeš, z lučjo pri svetlem dnevu celo, stranko, ki bi res, s polno paro podprla vse upravičene zahteve koroških Slovencev, da bi se končno odstranile tudi krivice preteklih let, lahko iščeš in iščeš. Morda boš našel koga, ki te podpira vsaj delno. Eden tu, drugi tam. In kdo te podpre v celoti? NIHČE! Pomoč bomo našli samo v svojih vrstah. Drugi nas ne bodo rešili. Rešili se bomo edinole sami. SAMI. ZAUPAJMO V LASTNO MOČ!

ježek

Slavje na Diplomatski akademiji

Avstrijski zunanji minister dr. Rudolf Kirchschläger je podelil v petek, dne 8. februarja 1974, absolventom **IX. letnika diplomatske akademije na Dunaju** diplome ob navzočnosti diplomatskih zastopnikov ter predstavnikov političnega, kulturnega in gospodarskega življenja Avstrije.

Diplomo je sprejelo trinajst mladih diplomatov, med njimi devet Avstrijcev in štirje inozemci. **Med absolventi akademije je tudi naš koroški rojak dr. Zdravko Inzko.**

Zdravko je sin strokovnega nadzornika dr. Valentina Inzka. Maturiral je leta 1967 na Zvezni gimnaziji za Slovence v Celovcu, promoviral za doktorja prava spomladi 1972 v Gradcu in zaključil študij na diplomatski akademiji 8. februarja 1974. Kot slušatelj diplomatske akademije je študiral jezike tudi v Parizu in Londonu.

Slavnosti na diplomatski akademiji so se udeležili veleposlaniki Brazilije, Irana, Italije, Jugoslavije, Koreje, Peruja, Poljske, Švedske, Turčije in Španije, zastopane pa so bile poleg tega še po višjih uradnikih poslaništev Amerika, Anglija, Francija, Kitajska, Vatikan, Romunija in druge države.

Zdravku, ki bo nastopil v kratkem službo v okviru Združenih narodov, iskreno čestitamo.

Slovensko prosvetno društvo „Rož“ vabi na **veseloigro**

„HODL DE BODL“

ki bo v nedeljo, dne 17. februarja 1974, ob 19.30 v farni dvorani v Št. Jakobu v Rožu.

Vabljeni!

Skrbi glede prehrane

Avstrijsko prebivalstvo se je zadnja leta na področju prehrane sila razvadilo. Miza je bila lahko vsak dan pogrnjena z vsem, kar si je dobrega, izbranega in pikantnega zaželelo. Zaradi obče gospodarske konjunkture v izbiri živil ni štedilo. Kar domače kmetijstvo in industrija živil nista imela na ponudbo, je bilo uvoženo od drugod, domači izdelki živil pa so preko meje romali v druge dežele.

Zadnje tedne se je tudi na tem področju oskrbe prebivalstva v Avstriji marsikaj spremenilo. Ponudba je popustila, zlasti pri olju, rižu in sladkorju, pa tudi pri nekaterih drugih živilih. Kriza v oskrbi z energijo in surovinami, ki je zajela industrializirani svet, je tudi v Avstriji priklicala probleme oskrbe z živili na dan.

Nekaj let je izgledalo, da je v Avstriji oskrba z živili, zlasti z osnovnimi, zagotovljena. Kmetijstvo jo je pri mleku in mlečnih izdelkih zagotavljajo takorekoč stoodstotno in država se je trudila, da bi ponudbo mleka omejila. Žita je avstrijsko kmetijstvo pridelalo toliko, da je bila oskrba z moko zagotovljena do 96 odstotkov in da krmnega žita skoraj ni bilo treba več uvažati. Oskrba z mesom je bila v povprečju zagotovljena z več kot 90 odstotki, pri krompirju z 96 odstotki, pri sladkorju pa z 98 odstotki. Tudi zelenjave skoraj ni primanjkovalo, saj je domače kmetijstvo povpraševanje za njo krilo z 86 odstotki. Svojo šibko stran ponudbe je avstrijsko kmetijstvo kazalo le pri oskrbi z mastjo, kjer je povpraševanju zadostilo le s 44 odstotki, to pa v glavnem zaradi pičle ponudbe rastlinskih maščob oz. zaradi tega, ker jih je industrija olj in margarine ceneje uvažala.

Toda ta zagotovljenost oskrbe z živili se že tekom leta dni lahko mahoma spremeni. Odvisna je namreč od uvoza 300 tisoč ton beljakovinskih krmil na leto, zlasti od uvoza ribje moke in sojinega zdroba. Poleg tega je ta oskrba odvisna od okroglo 580.000 ton čistih rastlinskih hranil v mineralnih gnojilih, od katerih jih mora Avstrija v obliki fosfatnih in kalijevih gnojil skoraj dve tretjini uvažati. Le z dušičnimi gnojili je iz lastne proizvodnje oskrbljena.

V primeru daljše krize torej oskrba Avstrije z živili že s strani beljakovinskih krmil in gnojil ni več zagotovljena, zlasti ne z mlekom in mesom, pa tudi ne s pridelki rastlinske proizvodnje, v kateri so optimalno dosegljivi pridelki od fosfornih gnojil najmanj enako odvisni kot od kalijevih in dušičnih gnojil, za katere je mogoče v gnoju in gnojnici najti kolikortoliko ustrezno nadomestilo, medtem ko ga za fosforna gnojila ni mogoče najti.

Ker je avstrijsko kmetijstvo visoko mehanizirano, je odvisno tudi od oskrbe z nafto, se pravi z dizlom in kurilnim oljem. Samo dizla potrebuje na leto okroglo 330.000 ton. To pa je ena četrtina porabe dizla v Avstriji, ki je pri mineralnih oljih do 78 odstotkov odvisna od uvoza. Za izpad dizla kot energetskega vira v avstrijskem kmetijstvu ni nadomestila. Avstrijsko kmetijstvo dela z 260.000 traktorji, redi pa le še 40.000 konj. Toda tudi teh konj kmetijstvo skoraj ne more več rabiti za vleko in pogon strojev, ki so potrebni za obdelavo zemlje, za setev in oskrbo rastlin ter za spravilo kmetijskih pridelkov. Vprežnih strojev v avstrijskem kmetijstvu skoraj ni več.

V takih okoliščinah v primeru nadaljne mednarodne zaostritve v oskrbi z mineralnimi olji, z beljakovinskimi krmili in z mineralnmii gnojili tudi oskrba z živili v Avstriji zdaleka ne bi bila več zagotovljena. Živilska industrija in aparat razpečavanja živil pa bi bila docela ohromljena.

(bl)

Maturanti Slovenske gimnazije vabimo vse prijatelje, starše in rojake na tradicionalni

gimnazijski ples

22. februarja 1974, ob 20. uri v Delavski zbornici (Arbeiterkammer) v Celovcu.

Igrala bosta znana ansambla **„Murka“ Lesce** in **„The Rolletts“** iz Št. Vida ob Glini.

Loče — Hrib — Dobje

Vrste domačinov se pri nas kar občutno redčijo, težke bolezni, posebno rak, krajšajo ljudem tudi na deželi življenjska leta.

Ob zelo lepi udeležbi in ob asistenci pečniškega župnika smo pokopali **Joza Prešerna s Hriba.** Umrl je po velikem trpljenju v beljaški bolnišnici, 69 let star. Tih in delaven je bil, a spet ne tako tih, da se ne bi upal glasno spregovoriti z domačinom slovensko.

Pevci našega društva so mu zapeli v slovo: „Polje, kdo bo tebe ljubil“, kajti ljubil je kmetovanje. Njegovi starši so se tik po prvi svetovni vojni priselili iz Žabnic pri Trbižu in kupili pri pd. Odamcu na Hribu malo in hribovito kmetijo. Vsi drugi kajžarji v tej tujsko-prometni vasi so že davno opustili poljsko delo. Samo „Joz“ je neutrudno kmetoval ob pomoči sina. Ostala družina pa se bavi z letoviščarji. Penzion ima lep razgled na Baško jezero in kar preveč uslužnosti se godi v tej panogi.

V nedeljo pa je bil pogreb rajnega **Franca Kunčiča, pd. Amruša v Dobju.** Dosegel je 77 let starosti in trpel na srčni naduhi, dokler ga ni rešila smrt njegovih muk. Svojo ženo je preživel samo malo manj kot 2 leti. Imela sta le skromno življenje od male kmetije s 6 ha. Okoli leta 1926 pa jima je dom do tal pogorel. Trda je bila spet zidava ob skromnem dohodku. Ker ni imel avstrijskega državljanstva, je bil med prvimi izseljenci 15. aprila 1942. S tremi otroki sta morala v negotovo sužnost in deliti usodo koroških trpinov. Vrnili so se spet na izpraznjen dom. Res težka usoda za celo družino.

Vsem žalujočim izrekamo po tej poti naše iskreno sožalje.

DRUŠTVA, GOSTILNIČARJI, ŽENINI!

Če rabite muzikante za ples, ki igrajo in pojejo po želji v slovenskem in nemškem jeziku in po ugodni ceni, za kakršnokoli prireditev, se oglasite pri upravi našega lista (Lado).

Katoliško prosvetno društvo v Šmihelu pri Pliberku vabi na

PEVSKI KONCERT

ki bo v nedeljo, 17. februarja 1974, ob 19.30 v farni dvorani v Šmihelu pri Pliberku.

Nastopa: Moški akademski zbor graških študentov pod vodstvom Aleša Schusterja.

SUHA — KOGELSKA GORA:

Mlačnikove mume ni več

Še pred kratkim smo obhajali njihov 95. god — na dan sv. Barbare, katere podobica je visela nad mamino posteljo, ker so jo mati nadvse častili. Zdaj pa jih je kruta usoda iztrgala iz naše srede kakor nepričakovani zimski vihar, ki odtrga zadnji oveneli list z drevesa, ki ga je bila pozna jesen skoraj pozabila. In izruvan, podrt nam je steber, središče, katerega so se držali potomci, sorodniki in znanci od blizu in daleč.

Do zadnjega so bili mama zdravi in čili. Kako so se veselili vsakega obiska v samotnih suških gorah! Kako so pripovedovali iz svojega dolgega življenja, še zapeli obisku na čast. Nekega dne v zimskem januarju pa jim je kratka, težka notranja bolezen za zmeraj zatemnila mile oči, zaprla nasmejana usta, uklenila radodarne roke in ustavila blago materino srce. Prejšnjo nedeljo smo mamo spremljali po ledeni poti z gore na suško farno pokopališče. Domaši g. župnik Igerc je opravil pogrebne obrede. „Nam je, kakor bi nam podrli starodavno sveto lipo, ki je neomajno stala v gorskem vetru, lipo, ki so jo ljubili in častili domači, sosedje in vsa gora,“ tako je povedal g. župnik ob odprtem grobu. Da, med žalujočimi so bili otroci — šest hčera in sin (enega je vzela zadnja vojna) — in otrok otroci — tri generacije. Vsi so prišli, sorodniki in znanci, od daleč in blizu, da se poslovijo od mame in se jim zahvalijo za skoraj sto let vzglednega življenja, ki so ga bili mama preživeli v pravem pomenu besede v skrbi za bližnjega. Suški cerkveni zbor je globoko občuteno zapel v slovo „Vigred se povrne“.

Pri kmetu Mavrelu na Strojni ji je tekla l. 1878 zibelka, tam je preživela tudi otroška leta. Poročila se je s kmečkim sinom in morala sta, v časih, kakršni so tedaj bili, zapustiti dom in služiti drugje. Ker sta bila navajena samostojnega kmečkega dela, sta kmalu poiskala zapuščeno kmetijo — „hubo“ na Komelnu. Tako sta stanovala in delala na raznih gorskih kmetijah, kakor pri Krištofu, Štibarju, Apovniku in končno pri Mlačniku. Tako sta preromala vso goro, pasla živino, s trudom sejala in skromno žela. In hrane in drugega je vedno primanjkovalo, saj je bilo treba utešiti glad osem lačnih otrok.

Kakšno je v resnici tedaj bilo življenje, naj pokažejo tile primeri:

Oče je moral v prvi svetovni vojni k vojakom daleč na fronto, mati pa je bila sama doma z otroki. Ko so preživeli v neki občini že devet let, je prišel župan in jim „svetoval“, naj se preselijo, kajti z desetim letom bi dobili v tej občini „domovinsko pravico“ in občina bi morala skrbeti za številno družino, če bi oče padel v vojni.

Ali: Da bi kaj prislužila, je poleti mati vzela otroke in šla z njimi k velikemu kmetu žet. Ponoči, ko so drugi spali, pa je slišala, ko je kmet kmetici dejal: „Te žanjice ne bomo mogli imeti, trije otroci preveč pojejo in jih predolgo hrani.“ In to, četudi si mati zase ni bila upala jemati iz skupne sklede, ker je imela lačne otroke. Tako je mati drugo jutro v svitu vstala, pobasala otroke in lačna odšla z njimi drugam.

Pri Mlačniku, kjer je bilo zapuščeno, ker je prej bilo vse pogorelo, si je družina

končno z dvema zetoma ustanovila z lastnimi rokami nov dom. Po nekaj letih je oče za zahrbtno boleznijo, ki si jo je nabral pri vojakih, umrl. Nad 30 let je mati tukaj živela in postala vsem draga „Mlačnikova mama“. Kolikokrat je mogla pomagati znancem in prijateljem, jih bodrila, jim bila vzgled! Kolikokrat je pogostila romarje, ki so hodili iz krajev onkraj meje na Marijine praznike na Sv. mesto!

V zadnjih letih si je hči Urška z možem Lenom zgradila nov dom malo nižje — „Na Puši“ — ter vzela mamo k sebi. Vzorno je skrbela za mater. Za vso skrb in požrtvovalnost ji gre iskrena zahvala! Hvala tudi vsem drugim, ki so pomagali v težkih dneh žalujoči družini!

Naše drage Mlačnikove mame pa ne bomo pozabili — ohranili jo bomo v blagem spominu, globoko v naših hvaležnih srcih.

Slovensko prosvetno društvo v Borovljah vabi na veseloigro

„MICKI JE TREBA MOŽA“

v nedeljo, dne 17. februarja 1974, ob pol treh popoldne pri Cingelcu na Trati.

Gostuje: Farna mladina iz Št. Janža v Rožu.
Ljubitelji smeha prisrčno vabljeni!

Katoliško prosvetno društvo „Planina“ v Selah vabi na

PEVSKI KONCERT

ki bo v nedeljo, 17. februarja 1974, ob 13.30 v farni dvorani v Selah.

Nastopa: Moški akademski zbor graških študentov pod vodstvom Aleša Schusterja.

Prisrčno vabljeni!

ZVEZNA GIMNAZIJA ZA SLOVENCE V CELOVCU

OBJAVA

Zvezna gimnazija za Slovence v Celovcu sporoča:

1. **Po posebnem odloku** Zveznega ministrstva za pouk in umetnost naj prijavijo starši svoje otroke, ki jih želijo dati v šolskem letu 1974/75 na gimnazijo, takoj po končanem prvem semestru tega šolskega leta, tj. od 9. 2. 1974 do najkasneje 28. 2. 1974, ravnateljstvu Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu. Ob prijavi za sprejem je treba predložiti ravnateljstvu spričevalo prvega semestra 4. razreda ljudske šole, rojstni list in dokaz avstrijskega državljanstva.
2. **Pravočasno prijavljeni učenci,** ki bodo ob koncu šolskega leta 1973/74 po oceni ljudskošolske konference sposobni za vstop v prvo vrsto glavne šole (ERSTER KLASSENZUG), bodo sprejeti na gimnazijo brez sprejemnega izpita.
3. **Prijavljeni učenci,** ki ne bi dosegli tako dobre ocene, bodo morali delati sprejemni izpit. Za sprejemni izpit, pri katerem bo izpitna komisija gimnazije presodila sposobnost učenca, bo treba otroka ponovno prijaviti v prvi polovici junija 1974. Sprejemni izpiti bodo en teden pred koncem šolskega leta.
4. **Konec maja 1974** bo vodstvo ljudske šole javilo gimnaziji učni uspeh vseh učencev, ki so se prijavili za vstop v gimnazijo. Nato bo ravnateljstvo gimnazije pravočasno obvestilo starše o sprejemu učenca oz. o potrebi prijave k sprejemnemu izpitu.
5. **Zakasnele prijave** bodo v izjemnih primerih še možne s posebnim dovoljenjem Deželnega šolskega sveta. Zato opozarja ravnateljstvo vse starše še posebej, naj ne zamudijo zgoraj navedenega roka za prijavo.
6. **Za vstop v višje razrede** je potreben poseben razgovor z ravnateljem.

Prijave za sprejem v gimnazijo lahko opravite osebno v šolski pisarni ali pa se obrnete pismeno na naslov: Zvezna gimnazija za Slovence v Celovcu, 9020 Klagenfurt, Lerchenfeldstraße 22.

Ravnatelj dr. Pavle Zablatnik, l. r.

Našim malim v priznanje

Brali smo v Tedniku dopis najmlajših v fari. Dobro in prav, da so se oglasili in opozorili nase, kajti v mladini je naša bodočnost; seveda, če se ji nudi močna roka izkušenih, dobromislečih. Tedaj bo rasla z njimi, ki se telesno razvijajo, tudi modrost in narodna zavest.

Draga naša mladina, vedno se razveselimo, ko nas povabite na prireditev. Saj vas radi gledamo na odru, kako se gibljete in pojete in govorite, da nam tako posredujete lepo, milozvočno materino besedo in nas povedete v lepi svet naše mladosti. Končno nas razveseli tudi vaš pogum, da kljub žrtvam in težavam preskočite vse ovire in pregrade. Pohvaliti moramo vaše junaštvo, ker vas ne prestraši mržnja in zaničevanje (nekaterih v fari) — do naše slovenske govorice.

Radi bomo prišli spet in spet pred vaš oder. Nič hudega ni, če mlademu igralcu včasih malo spodleti. Otroku se vse poda (mi pravimo „šika"!), tudi spodrsljaj, ker vemo, da je vse to šola za drugič in šola za življenje. Celo dobo življenja moramo sami sebe popravljati. Smo vsi na življenjskem odru in prav bi bilo, da bi vsak svojo življenjsko, poklicno vlogo dobro igral. Vemo, da se vi, naši mali — in vsa mladina — trudite za dober, lep nastop na odru farne mladine, in se trudite tudi za dostojen, plemenit nastop na odru življenja.

Vaš zadnji nastop nam je pokazal sliko lepega življenja skromne družine, ki vkljub pomanjkanju dobrin delijo dobrote sočloveku — oče, mati in otroci. Podali ste nam tudi pravo dogajanje in doživljanje praznika.

Za materinski dan vas prisrčno vabimo na oder Farne dvorane, da bomo zopet z vami in mamicami v veseli družbi in farni skupnosti.

Odrasla farna mladina — s celo vrsto lepih imen in posebej še študentke — pomagajte najmlajšim korak naprej. Skupnost nam je nujno potrebna, pripomore k napredku in uspehu, ker v slogi je moč! Micka in Helenca (Mlinarjevi), le povejta nam še mnogokaj v recitacijah, in po domače, da se bomo po domače nasmejali in šli židane volje na svoje domove. In vi vsi, ki imate smisel za dobro stvar — le vkup, le vkup! — da nam olepšate dneve v tem resnem času in da naša srca pomladite z besedo, melodijo in mlado umetnostjo.

Vaši prijatelji

Kaj bomo kuhali ta teden

PETEK

Zajtrk: Ovseni kosmiči na mleku (instantni), domača jetrna pasteta, črn kruh, kisla paprika.

Kosilo: Grahova juha (iz vrečice) z rižem ali rezanci, jetrna klobasa, ohrovt s krompirjem.

Večerja: Češpljeva kaša s smetano, bela kava.

SOBOTA

Zajtrk: Polenta z mlekom, jabolka.

Kosilo: Svinjska šara, široki rezanci, zeljna solata.

Večerja: Kruhova grmada z jabolki, čaj.

NEDELJA

Zajtrk: Kava, kruh, med, maslo.

Kosilo: Goveja juha (iz vrečice) z jetrnim rižem, segedinski golaž, krompir v kosih.

Večerja: Krvavice z zeljem, bela kava.

PONEDELJEK

Zajtrk: Usukan močnik z mlekom, črn kruh, domača jetrna pasteta.

Kosilo: Paradižnikova juha (iz vrečice) z rezanci ali vlivanci, orehovi štruklji kuhani, jabolčna čežana.

Večerja: Pečeni orehovi štruklji (pripravljeni že opoldne), bela kava, mleko ali čaj.

TOREK

Zajtrk: Redka mlečna juha, koruzni kruh, maslo, orehova jedrca.

Kosilo: Svinjska rebrca s krompirjem in zeljem, marmeladne palačinke.

Večerja: Zimska mineštra; preprosta maslena pogača, čaj z limono.

SREDA

Zajtrk: Prežganka z vtepenim jajcem, črn kruh, liptovski sir, vložena paprika ali malo srbske solate iz kozarca.

Kosilo: Sarma iz kislega zelja, polenta, radič v solati ali kompot iz suhih češpelj.

Večerja: Pečen krompir z pregretimi mesnatimi ocvirki, črn kruh, jogurt ali mleko.

ČETRTEK

Zajtrk: Ajdov močnik z mlekom, črn ali koruzni kruh, mrzla pečena pečenica, čebula.

Kosilo: Kisla repa s fižolom, zavezanec, zabeljen z ocvirki.

Večerja: Fižol s skuto, črn kruh, bela kava.

SVINJSKA REBRCA Z ZELJEM IN KROMPIRJEM

3/4 kg svežih, lahko pa tudi prekajenih svinjskih rebrc, 3/4 kislega zelja, 5 dkg masti, 1 čebula, 4 stroki česna, ščep kumine, 1 kg krompirja, po želji še žlica paradižnikove mezge in 3 žlice kisle smetane.

Na masti malo in svetlo prepražimo narezano čebulo, dodamo na koščke zrezana rebrca in jih opečemo (če so sveža). Dodamo zelje in ga zalijemo z vodo. Odišavimo s kumino. Suha rebrca pa denemo kuhat kar v zelje, ki ga pa damo namesto svežega mesa na zarumenelo čebulo in zalijemo. V drugem loncu kuhamo na kose zrezan olupljen krompir. Vode mu prilijemo malo. Med kuho ga le prav malo solimo. Kuhanega zmečkamo in zlijemo z vodo vred k zelju. Primešamo strt česen, paradižnik in nazadnje še smetano. Jed mora biti precej gosta.

ZIMSKA MINEŠTRA

1 kg različne zimske zelenjave: kolerabe, zelene, korenja, pora, ohrovta, peteršilja, 1 čebulo, 5 dkg olja, 10 dkg suhe slanine, 3 stroki česna, 1 jušna kocka, 10 dkg poljubnih testenin, sol, zelen peteršilj, 2 žlici paradižnikove mezge, 5 dkg naribanega sira. Na olju precvremo na kocke zrezano slanino in nato prepražimo sesekljano čebulo. Ko lahno zarumeni, dodamo na drobno zrezano zelenjavo in sesekljan česen. Vse skupaj nekaj časa pražimo, nato pa zalijemo in dodamo jušno kocko. Ko je zelenjava napol mehka, zakuhamo testenine. Ko so kuhane, primešamo paradižnik in sesekljan zelen peteršilj. Preden nesemo jed na mizo, jo pokusimo in še dosolimo, lahko jo tudi nekoliko popramo. Potresemo z naribanim sirom. Bolj po je slan, manj mineštro solimo. Računajmo s tem, da je tudi jušna kocka že slana.

PREPROSTA MASLENA POGAČA

1/2 kg moke, 3 dkg kvasa, 10 dkg sladkorja, približno 1/4 l mleka, po želji še eno jajce, sol, maščoba za pekač;

Nadev: 10 dkg sladkorja, 15 dkg masla, 3 žlice goste, pregrete smetane, 10 dkg debelo zmletih ali sesekljanih orehov, 1 zavitek vanilina.

Iz moke, kvasa, sladkorja, soli, jajca in potrebnega mlečnega mleka zamesimo kvašeno testo in ga denemo vzhajat na toplo. Veliko boljše je, če ga po gnetenju še stepemo s kuhalnico. Vzhajanega razvaljamo, v velikosti pekača. Pekač po dnu namažemo z maslom in vanj položimo pripravlje-

(Dalje na 8. strani)

KDZ: Aktivno delovanje športnega krožka!

Kakor vsako leto, smo igrali tudi pretekle sezono za prvenstvo v nogometu in namiznem tenisu. Uspeh je bil kar zadovoljiv, posebno pa v namiznem tenisu. Medtem ko so dosegli šolarji dobro tretje mesto, je uspelo mladincem, da so se uvrstili za Plešivcem na sijajnem drugem mestu. Za ta trud je nagradilo škofijsko Športno društvo mladince s pokalom, šolarje pa z zlato kolajno. Zaradi pomanjkljivosti s strani ŠŠD v nogometu nismo mogli pokazati vsega svojega znanja. Medtem ko smo premagali najboljša moštva, proti slabšim sploh nismo igrali. Tako so se uvrstili mladinci na 4. mesto, šolarji pa na peto.

Da bi mogli te uspehe ponoviti tudi v letošnji sezoni, igramo trenutno nogometni turnir v dvorani, razen tega pa so še na programu prijateljske tekme tako v namiznem tenisu kakor tudi v nogometu.

Vodstvo „Otroške mladine" objavlja:

„POKAŽI, KAJ ZNAŠ!"

Pod tem geslom se bomo na praznik sv. Jožefa, 19. marca, zbrali v Šmihelu k

„TEKMOVANJU KRAJEVNIH OTROŠKIH SKUPIN"

Pomerili se bomo: v petju, recitacijah, risanju in spretnostih.

Voditelje otroških skupin prosimo, da javijo k sodelovanju svoje skupine oziroma posameznike, ki bi tekmovali za tisti kraj, najkasneje do 20. februarja tega leta, na naslov: „Vodstvo otroške mladine", Viktringer Ring 26, 9020 Celovec — Klagenfurt.

BORIS PAHOR: **14**

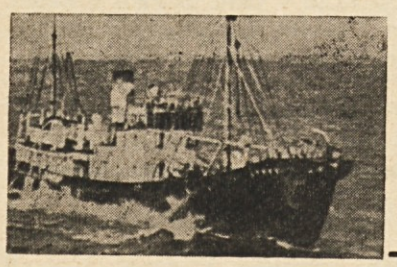

Parnik trobi nji

Nekako tako je bilo v takšnem trenutku, kakor če bi v pobožnem ozračju nekdo izrekel pohujšljivo besedo ali celo kletvino. Da, in poleg vsega omenjenega je treba še dodati, da je bilo razpoloženje Dantejevih vnukov kljub vsem tem poskusom sublimacije vendar čudovito sorodno načrtom črnega režima. Saj človek ne bi hotel pretiravati, kajti tudi ponekod drugod po svetu katoliški mašniki nosijo črn talar ne samo kot obredno, ampak kot stalno obleko, a v tem primeru je bilo zares videti, kakor da je to črno blago nekakšen podaljšek črne srajce, to se pravi, da je bilo črnine toliko več, kolikor je oblast nadnaravnega sveta večja od oblasti v naravnem, navadnem svetu.

Pri vsem tem je seve pravilno pripomniti, da je cerkvena gosposka zahtevala od mladih slovenskih in hrvaških ljudi več, kakor so kdajkoli zahtevali v kateremkoli redovniškem poklicu, kajti niti najstrožji od meniških redov nima v svojih pravilih napisanega odvzema materine besede. Asiški Frančišek si na primer kljub vsemu uboštvu niti najmanj ni mislil, da bi se v pogovoru s pticami odpovedal svoji čudoviti umbrijski govorici. A pustimo njega, ki je živel z ljudmi, in vzemimo puščavnika, ki je sam s svojo molitvijo; kljub vsem odpovedim ni nikdar nihče terjal od njega, naj v dvogovoru z božanstvom spremeni svoj uporabni jezik.

Saj, a ta primera o puščavniku ne drži, ker bi slovenskemu ali hrvaškemu puščavniku v Italiji prav gotovo dovolili, da moli, kakor mu je drago; seve, če ne bi bil preveč svét in bi se o njem govorilo. Moral bi namreč biti res pravi puščavnik, tako da ne bi nihče sploh sumil, da se skriva nekje na Nanosu ali na Učki nekdo, ki misli, da je na poti k svetosti, a je, narobe, zgled največje ošabnosti, ker pri svoji molitvi uporablja obsojeno sredstvo.

Iz zgoraj povedanega je lahko razumeti, zakaj je dobil bogoslovec, ki je bil za prefekta, to je nekakšnega nadzornika, naziv Robespierre. To je bilo v zvezi z jekleno svetlobo v njegovih očeh, ko se je njegov podolgovati, kolerični obraz ustavil pri Križancu in vprašal: „Che lingua è questa?" Kar ni pomenilo, da ne vé, kakšen jezik Križanac govori, ampak da bo tisti dan Križanac preskočil večerjo. In ker se oglati, trmasti fant ni vdal in je celo skomgnil z rameni, je Robespierre z že rdečim obrazom vzkliknil: „Križanac! Questo sì che è un bel cognome!" Kar je bilo spet skoraj bolj v zvezi s filologijo kakor pa s svetostjo. A kaj si človek more, če si Italijan ne more predstavljati nebeškega prebivalca, ki ima neizgovorljivo ime. Prefekt s črnimi, nizko ostriženimi lasmi, z zdaj gibčnimi, zdaj potuhnjenimi zenicami za debelimi lečami, se po navadi ni zadiral. Ustavil se je ob krivcu in držal sklenjene roke in sklonjeno glavo, tako da je v tišini, ki je nastala, greh sam po sebi zrasel v viden, otipljiv relief; in to toliko bolj, ker prefekta trenutek prej ni bilo tam, a se je nepričakovano in namah oglasil šum njegove sutane, se oglasil in spet utihnil v molku, ki je sledil. Potem je pretrgal tišino stavek: „Abonma za večerjo." Kar je spet pomenilo post. V izrednih primerih pa je bil za pokoro samo stavek: „Vaša govorica bodi zmeraj italijanska." A kakšenkrat so se tudi črne obrvi in črni drobci v očeh razburili; takrat je suho, spokorniško telo tudi suvalo in odrivalo. Res, to samo izjemoma, ker večinoma je ta prefekt stikal po omaricah in iskal po podstrešju kdove kakšne prepovedane reči, ni pa znal dati hladne, odsekane klofute zaradi slovenske ali hrvaške besede kakor prefekt, ki so ga imeli za najbolj bistrega in je bilo določeno, da bo šel izpopolnjevat svoje znanje v Rim. Vsak ima pač svojo metodo, glede razboritosti pa je videti že pri slavni inkviziciji, da je kuta ali sutana ne moreta kdove kaj omiliti; a kar se metode tiče, je bila prav gotovo najbolj nevarna tista spreobrnjenega elektrotehnika, ki se je v zrelih moških letih odločil za mašniški poklic. Z izkušnjami, ki jih je prinesel iz življenja, čeprav ga je zapustil zaradi njegove pregrešnosti, je na poseben, na pol začuden, na pol posmehljiv način razorožil mladega človeka, ki je bil v tehniki popolnoma tešč, in ga tako z mešanico tehnike in svetosti, zaradi katere se je on svetu in tehniki odrekel, pridobil na svojo stran.

Vse to je bilo seve v bistvu prikrito, ker uradno je bila določena celo hrvaščina kot tuji jezik poleg nemščine. (O tiste ure hrvaške slovnice! V razredu je šumelo kakor v panju, stari preklasti sodnik je, kakor Don Kihot z naočniki, vztrajal pri svojih prividih vkljub čebeljanju, govorjenju in drugim zvokom. Kdaj pa kdaj je tudi snel naočnike in se razsrdil nad črnimi sutanami, a že naslednji hip je njegov aorist spet prekrilo žužnjanje klopi. Kdo naj vzame resno učenje jezika, zaradi katerega si ob večerjo, če ga rabiš na sprehodu!) Da, vse je v resnici bolj tlelo pod pepelom in redkokdaj se je plamen sprožil razločno in vidno. Tako se je zgodilo tisti dan, ko je neki list v Jugoslaviji prinesel vest, da v koprskem zavodu dobi klofuto namesto večerje dijak, ki spregovori v materinem jeziku. Nizki, zaokroženi, po navadi diplomatsko maziljeni in zgovorni ravnatelj je takrat izgubil uglajenost elastičnega mačka in se naježil in pordel. Imel je navado, da je držal roki v žepih sutane, in to tako, da je bočil črno blago ob straneh. Zdaj je to poudarjal, zato je bil videti kakor koklja, ko se od jeze napihuje. Črna koklja pred zbranim avditorijem. Da, treba se ga je bilo bati, o tem so se vsi prepričali šele kasneje. Takrat ni kričal, nekako pihal je. „Tako torej, vi pljuvate v krožnik, iz katerega jeste. To je tista posebna vrsta podlosti, ki so jo zmožni samo majhni ljudje, pritlikavci . . . In potem kakšen pisun onkraj meja Domovine piše . . . Kaj ima pisati, reva revasta, kaj laže in natolcuje . . . A ne bi mogel početi tega, če ne bi bil tukaj med vami nekdo . . . Da, povejte, kdaj vam je kdo kaj branil! Kar povejte! Sicer pa veste, kaj vam bom rekel: Če

FRANCE KROPIVNIK:

5

V Slovensko Benečijo

(Znana triperesna deteljica na potovanju)

„Do Kobarida je še precej daleč," pravi uradnik. „Vam bomo skušali pomagati. Počakajte malo!"

Kmalu privozi na mejo lep mercedes in fino oblečen gospod v njem je Italijan. Uradnik ga vpraša, če gre v „Caporetto" (Kobarid) in če bi hotel tri Avstrijce vzeti s seboj. Mož nas takoj povabi v voz in že se peljemo proti Kobaridu. Vprašamo gospoda, če govori nemško. Pravi da ne. No, pa je namesto nas stopil naš Čušin v akcijo. V Kobaridu se je sila prijazno poslovil in nam želel srečno pot domov. Ni hotel od nas vzeti nobenega plačila.

„No, sedaj smo pa skoraj doma," pravi Čušin.

„Saj res! Toda le v tvoji nekdanji domovini," meni Janko Hutter.

Kobarid kakor tudi okolico smo si na hitro ogledali. Veliko gradijo delavskih hišic in mnogi delavci se vozijo celo na Jesenice delat, ker v okolici ni zadosti zaposlitve. V sončnem žaru nas je pozdravljal od severa mogočni Krn, od vzhoda pa Vrsno in Gregorčičev planinski raj. Radi bi poleteli gor in pozdravili naše gostoljubne znance, pri katerih smo prenočili, ko smo potovali na morje. Vrnemo se v hotel. Pošteno se podložimo z okusno jedjo in seve ne sme manjkati vina. Naenkrat pa Čušin gleda neko mlado gospo in ona njega.

„Kaj? Ali je... ali je mogoče?" Mlada gospa vsa začudena vpraša: „Stric, stric, ali ste res vi? Kako je mogoče, da vas vidim tako nenadoma tukaj?"

Bila je hčerka sestre njegove pokojne žene. Seveda jo povabimo k naši mizi. Pod večer pa se je odpeljala do Breginja.

Okoli osme ure dospeta oba obmejna uradnika. Carinik je bil Srb, pa je lepo govorli slovensko, miličar pa je služboval v Breginju in je prav dobro poznal Čušinov dom v Logjeh.

Povabili smo oba uradnika k naši mizi in skrbno gledali, da nam nobena dobrota ne bi prišla. Presneto, še plesati smo se lotili — da bi nas vse strela, kaj...!

Četudi so vrata bila dosti široka, sta tudi naša gosta komaj prišla skozi. Jaz pa sem baje tako smrčal, kakor Trebušnik na Dunaju. Neki uslužbenec hotela je baje vpraševal, kje so tega medveda dobili. Bila je še sreča, da je zjutraj avtobus hitro odpeljal ob Soči navzdol do Mosta ob Soči, kjer smo se usedli na vlak, ki vozi proti Jesenicam.

Na Bledu prekinemo vožnjo in zamenjamo železnico za avtobus, kateri nas je popeljal v Begunje, kjer smo si ogledali kraj trpljenja in smrti našega naroda med nemško okupacijo.

Begunje se ne razlikujejo mnogo od Dachaua v Nemčiji in Oswiecima (Auschwitz) na Poljskem, le metode so bile tu drugačne. Tu so bile mučilnice, kjer so žrtve pretepali in pobijali kot divje živali. Danes je tam dokumentarični muzej. Shranjene so tudi vse stvari in mučilno orodje. Skozi Begunje je šlo nekaj tisoč ljudi v smrt ali v druga kazenska taborišča. Na velikem vrtu pa so nam pokazali, kje so streljali talce, še posebno pa v Dragi, nedaleč od Begunj. Premajhno, preslabo je moje pero, da bi moglo popisati čustva, katera človeka obdajajo, ko vidi vso to grozo, dokumentirano v tem muzeju.

Danes je tukaj bolnica za duševno bolne. Vodi jo primarij dr. Jurij Zalokar, ki je hkrati tudi velik prijatelj koroških Slovencev. Slučaj je hotel, da smo se prav ta dan seznanili s tem primarijem, ki nas je povabil na kosilo, za kar mu bodi izrečena tudi na tem mestu prisrčna hvala. Gospod primarij nas je nato s svojim avtom peljal do avtobusnega postajališča, kjer smo komaj še ujeli avtobus za Jesenice. Od tod smo nadaljevali pot z vlakom skozi predor v Podrožčico. Pa spak, zopet smola! Vsak je prišel v Celovec prepozno, zato ni bilo tam več vlaka za Podjuno. Zopet smo morali telefonirati v Globasnico, naj bi za božjo voljo spravili te tri potepuhe domov.

Sedaj pa končna beseda! Lepo je od časa do časa potovati, če imaš kako pametno družbo in se vedno in povsod znajdeš. Vendar vsako tako potovanje človeka izmuči, zato pa je resnica kar pravi pesem: Marsikdo drug je hodil po svet', nazadnje prot' domu je vrnil se spet! Zato še danes in vselej velja: Ljubo doma, kdor ga ima!

KONEC

Nekaj iz zgodovine smučanja

Kako staro je smučanje? Tega natančno ne vemo; nekateri trdijo, da več kot 5000 let. Najstarejši dokaz o smučanju je risba smučarja v skalni votlini na otoku Rödöy v severni Norveški. Znanstveniki sodijo, da je risba stara 4000 do 5000 let. Približno toliko so stare tudi podobne najdbe blizu Oneškega jezera v Rusiji.

Čeprav se je športno smučanje rodilo v Skandinaviji, pa zgodovinarji menijo, da je prava domovina smučanja pogorje Altaj v Aziji in da je od tam prišlo v Skandinavijo.

Smučanje je nastalo kot življenjska potreba v polarnih in subpolarnih krajih, kjer sneg leži tudi tričetrt leta. K razvoju smučanja pa je nemalo pripomoglo tudi dejstvo, da so ga uporabljali tudi za lov in vojskovanje. Nordijski vitezi so morali poleg običajnih veščin obvladati tudi smučanje. Švedi so že v 16. stoletju imeli vojaške smučarske oddelke. Ohranjeni rokopisi nam pričajo o vojaških smučarskih tekmovanjih v 18. stoletju. Leta 1608 je 1600 ruskih vojakov na smučeh potolklo poljsko konjenico.

In od kdaj poznamo pri nas smuči? Prvi početki smučanja so nam znani z Bloške planote (Bloke) na Notranjskem; verjetno so bili tu prvi smučarji v Srednji Evropi.

O smučanju na Blokah poroča že leta 1689 zgodovinar Valvasor v knjigi »Slava vojvodine Kranjske«. O tem pišejo tudi Bleiweisove »Novice«, ki so izhajale v preteklem stoletju. Slovenci smo na to lahko ponosni. Bloške smuči so danes ponos vsakega muzeja v Evropi, če jih le premore.

Bloško smučanje pa je bilo v tistih časih še vedno le življenjska potreba in ne športna dejavnost ter ni imelo nobenega vpliva na razvoj športnega smučanja v Sloveniji. Vse do sredine 19. stoletja, ko se je iz Skandinavije pričelo širiti športno smučanje, je to edini primer, da je bilo smučanje poznano izven nordijskih dežel.

Prvi smučarski klub je bil ustanovljen leta 1875 na Švedskem v kraju Kristianiji. Po tem kraju je pozneje dobilo ime zavijanje pri smučanju. Iz leta 1900 je znan prvi norveški rekord v skokih, in sicer 35,5 metrov. Skok, dolg 19 metrov, je povzročil leta 1904 v Avstriji pravo senzacijo. Nansenovo potovanje (Nansen je bil polarni raziskovalec) s smučmi po Grenlandiji je razburilo ves svet in to je še bolj pomagalo širiti smučanje. Učitelj Čibej iz Vipavske doline si je že leta 1876 kupil na Norveškem smuči.

Ko se je ob prelomu stoletja smučanje razširilo tudi v srednjo Evropo, so poleg nordijskih disciplin (skoki in tek) nastale še alpske discipline, t. j. smuk in slalom, kajti strma pobočja Alp so zahtevala več spretnosti in drugačen način smučanja kot bolj ravna pokrajina Skandinavije.

FRANJO N.:

Snežni ples

V lahkem se plesu
snežec vrti,
meni pogled pa
tožno strmi.

Snežec pokrije
goro in dol.
Ah, da zapadel
mojo bi bol!

On pa veselo
je razigran,
k meni ne bo ga
— v tužni moj stan.

In ko na vroče
pal bi srcé,
v sáme raztópil
bi se solzé.

Za dobro voljo

Pravočasno je prišel. — Krotivec levov v kletki med levi, ko mu pride vratar povedat, da je prišel čevljar z računom: „Dobro, gospod, naj kar vstopi!"

Pred nevihto v gorah. — Prvi turist: „Ali se ne bojite nevihte v gorah?" — Drugi turist: „Ne, bojim se je samo doma, in sicer ženine."

Na razstavi. — „Zakaj pa je v tej dvorani tako mračno?" — „V tem oddelku so razstavljeni sami portreti starejših bogatih gospa."

Bistroumna je... — Gospod: „Ali je kdo telefoniral, medtem ko sem bil z doma?" — Nova služkinja: „Da, pa nisem mogla razumeti, kdo bi bil. Za vsak slučaj pa sem mu odgovorila, da mu boste jutri dali nekaj na račun..."

niste zadovoljni tako, pa pojdite, prosim, odidite v Jugoslavijo. Kar pojdite. In če vam oblasti ne bodo hotele dati potnega lista, vam ga bom jaz preskrbel, potni list, jaz osebno vam ga bom preskrbel."

A čeprav je bilo ozračje potresno in je nazadnje celo imenoval poimensko tiste, ki so zaradi jezika trpeli krivico in so bili zdaj ožigosani kot izdajalci, ki pljujejo v krožnik podarjene menaže, je vendar prevzel poslušalce nekakšen val čistega zraka. Bilo je kakor po nevihti, ko se zračne plasti natreskajo in ko se vse skupaj pošteno opere. A ta duh po ozonu ni prihajal od njegovih krikov, ampak od zavesti, da so nekje bratje, ki jim je njihova usoda pri srcu, in tako niso razoroženi pred monsignorjem, ki si z rokami v stranskih žepih buha krilo.

A tisto o potnih listih niso bile samo fraze, bil je močan, čeprav ni težko biti močan tistemu, ki preda dušo režimu in ne ukrepa več po vesti. Bil je močan. In to se je videlo, ko se je v mrežo temnih hodnikov ujel tržaški škof.

Za tega je zares škoda, da je zdaj škof, roditi bi se moral za časa svetega Ambroža, kateremu je po značaju podoben, in ne zdaj, ko se je cerkvena hierarhija pobratila s črnosrajčniško diktaturo. Tak mož (in to mož ne samo po visoki, kleni postavi in po odločnih in obenem plemenitih potezah, ampak po jekleni odločnosti značaja), tak mož, ki je v tržaški stolnici treskal s škofovsko palico ob marmorne plošče, da so se kresale iskre, in kričal, da zaman govorijo o rdeči nevarnosti, dokler so vsi koti polni beračev, tak mož ne spada v to stoletje. Cerkveni knez, ki ima prijatelje med prevratniki in med Judi in ki zagovarja v bogoslužju jezikovne pravice pol milijona Slovencev in Hrvatov, ki so vključeni v italijansko državo, je v ti državi anahronističen pojav. Zato so bila edinstvena doživetja tista ob sprejemih, ki jih je bil deležen od množic po govoru v katedrali ali med procesijo ali kjerkoli že se je pojavil. Bilo je, kakor da ljudje vidijo v njem svoj upor, ki se je poosebil v zravnano in plemenito moško postavo; ker trezen človek (in tržaki ljudje so trezni) ne ceni nič bolj kakor dostojanstvo, ki je zgrajeno na izbranih človeških prvinah in ki ne išče, da bi skrilo pomanjkanje osebnosti, maziljeno masko svetosti. Prav tako navdušeno je bilo seve tudi koprsko ljudstvo, ki je enkrat na leto, na dan svetega Nazarija, mestnega patrona, imelo čast, da je imelo škofa v svoji sredi. Tedaj se je zdolž ozkih callov in andrón vila procesija, ki ima v ribiških naseljih poseben čar, ker so majhni tržiči z beneškimi loki nenavadna prizorišča prastarih in zmeraj novih misterijev, dokler se pojoča množica ne izvije iz ožin in se paramenti in zlato in srebro ne iskrijo pred sinjim morskim amfiteatrom.

Seve, vse to je bilo tako izrednega pomena ne toliko zaradi iskrenega verskega čustva, zastav in psalmov, kolikor zaradi pričujočnosti njegove močne osebnosti, ki je vdahnila vsej tisti ljudski plimi zavest človeškega dostojanstva. Versko čustvo je bilo samo katalizator, ob katerem so se za trenutek zedinili in se otresli cenenih parol in samodržčevih puhlic. Zato ga je množica pričakovala pred stolnico in se gnetla ob gotskih portalih, da bi mu lahko pela hozano in, če mogoče, ga nosila na ramah. In zato so tudi mestni poglavarji stiskali pesti, ker mu niso mogli postreči z ricinovim oljem in z manganeli, kakor bi zaslužil. Obkrožili so ga s stražo (da bi ga varovala pred nepridipravi, so rekli), da bi ga držala oddaljenega od ljudi, a ker so se meščani, kakor v posmeh, še bolj gnetli in je trg pred stolnico odmeval od ploskanja in vzklikov, so poskušali, da bi ga poučili na stari podli način fašističnih zahrbtnih napadov. A se je na srečo našel nekdo, ki ga je pravočasno obvestil, tako da se je rešil v majhno stavbo, kjer je prebival. In bilo je nekako tako, kakor če bi se zatekel iz dežja pod kap, zakaj to majhno poslopje je tisto, o katerem je bilo v začetku rečeno, da ga hodniki povezujejo s spalnicami, po katerih hodi neslišno kot senca stara Marija. Zakaj čeprav je bil tukaj nekako v svoji hiši, saj je bil na območju škofijske imovine, je bil ujet v krog monsignorja in njegovih podrejenih, ki so kazali spoštljive in vdane obraze pred svojim pastirjem, a katerih sutane so po ozkih hodnikih zarotniško šuštele. Ne, ne moglo bi se reči, da so bili povezani s politično oblastjo, a s svojimi čustvi so bili na njeni strani. Ta resnica je prišla do izraza šele kasneje, ker takrat je škof Alojzij kakor zmeraj šel premočrtno in udarno po poti pravice; tako da je kakor močan gorski piš zanesel monsignorja, njegove oprode z Robespierrom na čelu pa vse gojence in nune; tako da je bila celo hoja stare Marije tisti dan drugačna in je bilo videti, da je njena senca za spoznanje spremenila barvo. Da, kajti cerkveni knez je dal zbrati skupaj vse, kar se je gibalo in migalo, in z odločnostjo, ki je prihajala tako zelo do izraza, ker jo je stopnjevala razjarjenost, je zbrani druščini razložil evangeljske resnice o bratstvu in ljubezni, o enakovrednosti vseh jezikov in o naravnih pravicah. In bilo je, kakor da je široko morje zavladalo nad zveriženostjo in tesnobo srednjeveškega prebivališča, kakor da so se stene okrogle kapele razpočile in diha z Marezig in Šmarij čisti istrski zrak. Da, ker cerkveni knez je tedaj skoraj kričal, da ne bo dopustil rasti poganskega plevela na svoji njivi in da se bo bojeval proti temu do kraja, pa čeprav bi ga to moralo stati mitro in škofovsko palico. Anche a costo di perdere la mitra e il pastorale, kakor je dobesedno rekel.

Lahko si je misliti, kako so po tem govoru gojenci s „čudnimi" priimki zadihali. Bilo je, kakor da so se rešili nevidnega oklepa. In ko so šli v vrsti po Belvederu mimo zapora, se jim je zdelo, da je prijatelj socialistov in Judov zbudil iskrico upanja za jetnike, ki plačujejo v podzemeljskih celicah zvestobo svojemu poreklu. Da, zidovi so se kakor zmeraj vzdigovali v višino in tekli debeli in sivi zdolž Belvedera, še zmeraj je hodila straža ob trdnjavi, ki gospoduje nad Koprom kakor velikanski kamniti zaboj hudobije, a v srcu je človek vendar slutil, da lahko pravica sčasoma zruši tudi kamnite sklade. Seve, a zgodovina ne računa ne z dnevi ne z meseci, pa tudi z leti ne. Tako se je boj kneza Fogárja nadaljeval, in ko je tudi bogoslovcem v Gorici imel takšen govor o evangeljskih načelih, so njegovi bogoslovci nesli besedilo govora tržaškemu dnevniku.

(Dalje prihodnjič)

Celovec

NEDELJA, 17. 2.: 7.05 Duhovni nagovor — Po vaši želji. — PONEDELJEK, 18. 2.: 13.45 Informacije — Za našo vas. — TOREK, 19. 2.: 9.30 Debelo bas gode, klarinet zapiska. — 13.45 Informacije — Športni mozaik — Rdeče, rumeno, zeleno. — SREDA, 20. 2.: 13.45 Informacije — Od popevke do popevke — Iz koroške literarne delavnice. — ČETRTEK, 21. 2.: 13.45 Informacije — Družinski magazin. — PETEK, 22. 2.: 13.45 Informacije — Kar po domače. — SOBOTA, 23. 2.: 9.00 Radijski oglasi — Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

TV Avstrija

1. PROGRAM

NEDELJA, 17. februarja: 18.25 Zgodbe o Gustavu — 18.30 Prizma — 19.30 Čas v sliki — 19.45 Šport — 20.10 Kristjan v času — 20.15 „Tatort" — 21.45 Čas v sliki.

PONEDELJEK, 18. 2.: 19.00 Čas v sliki — 19.20 ORF danes — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.06 Šport — 20.15 Ljudje na renču Shilu — 21.15 ORF — transparenten — 21.25 STOP! ORF-prometni magazin — 22.25 Čas v sliki — nočna izdaja.

TOREK, 19. februarja: 19.00 Čas v sliki — 19.20 ORF danes — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.06 Šport — 20.15 Vaš nastop, prosim — 21.00 Mestni pogovori — 22.15 Čas v sliki, nočna izdaja.

SREDA, 20. februarja: 19.00 Čas v sliki — 19.20 ORF danes — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.06 Šport — 20.15 Dne 35. maja mora biti človek pripravljen na najhujše. Ali: Zgodba in zgodbe dr. Ericha Kastnerja — 21.05 Prerezi — 22.05 Čas v sliki — nočna izdaja.

ČETRTEK, 21. februarja: 19.00 Čas v sliki — 19.20 ORF danes — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.06 Šport — 20.15 Piknik — 22.00 Čas v sliki — nočna izdaja.

PETEK, 22. februarja: 19.00 Čas v sliki — 19.20 ORF danes — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.06 Šport — 20.15 Komisar — 21.20 Paul Flora — portret — 22.05 Čas v sliki — nočna izdaja — 22.10 Žene delajo filme.

SOBOTA, 23. februarja: 11.00 Snemanja evrovizije iz Faluna — 12.50 Nordijsko svetovno prvenstvo — 15.15/15.30 Evrovizija iz Faluna — 15.30 Koncertna ura — 16.30 Za otroke od 5. leta naprej: Hišica — 16.55 Peter — risanka — 17.00 Za družino: Klub seniorjev — 18.00 Mnenja sem — 18.25 Velikan v šoli, lahko noč za najmlajše — 18.30 Kultura — posebno — 18.55 Heinz Conrads v soboto zvečer — 19.20 ORF danes — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Cabaret — Cabaret — 21.20 Šport — 21.55 Čas v sliki — nočna izdaja — 22.00 Komedija — tudi šerif rabi pomoč.

2. PROGRAM

NEDELJA, 17. februarja: 19.30 Čas v sliki — 19.45 Kultura — posebno — 20.10 Izobrazba — aktualno — 20.15 Othello, dunajski zamorec — 21.10 Norman — lutkovne igrice — 21.45 Vprašanja kristjana — 21.50 Čas v sliki.

PONEDELJEK, 18. februarja: 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.00 Gospodarstvo od blizu — 20.06 Šport — 20.09 Izobrazba — aktualno — 20.15 Lakota v Etiopiji z diskusijo — 21.15 Galerija — 21.45 Avstrija v sliki — 22.05 Čas v sliki in kultura.

TOREK, 19. februarja: 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.00 ORF danes — 20.06 Šport — 20.09 Izobrazba — aktualno — 20.15 Otroci z Valparaisa — 21.40 Avstrija v sliki — 22.00 Aktualno znanje — 22.25 Čas v sliki in kultura.

SREDA, 20. februarja: 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.00 OR Fdanes — 20.06 Šport — 20.09 Izobrazba — aktualno — 20.15 Vesoljska ladja Enterprise — 21.00 Žene tega sveta — 21.50 Avstrija v sliki — 22.10 Čas v sliki in kultura.

ČETRTEK, 21. februarja: 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.00 ORF danes — 20.06 Šport — 20.09 Izobrazba — aktualno — 20.15 Brez nagobčnika — pogovor — 22.35 Avstrija v sliki — čas v sliki.

PETEK, 22. februarja: 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.00 Ob koncu tedna grede — 20.06 Šport — 20.09 Izobrazba — aktualno — 20.15 Mainz ostane Mainz.

SOBOTA, 23. februarja: 19.30 Čas v sliki — 20.00 ORF danes — 20.06 Šport — 20.09 Izobrazba — aktualno — 20.15 Premirje — 21.20 Retrospektiva — Karl Valentin — 22.00 Čas v sliki.

TV Ljubljana

NEDELJA, 17. februarja: 9.30 L. N. Tolstoj: Vojna in mir — 10.15 Kmetijska oddaja — 11.00 Mozaik — 11.05 Otroška matineja: Konjiček Poly in črni diamant — 12.25 Poročila — Nedeljsko popoldne — 17.40 Moda za vas — 17.50 Poročila — 17.55 Retrospektiva Jugoslovanskega filma: Solunski atentatorji — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 TV dnevnik — 20.25 Tedenski zunanje politični komentar — 20.30 3-2-1 — 20.35 A. Kovačič: V registraturi — 21.45 Mesta: Split I. del — 22.15 Športni pregled — 22.50 TV dnevnik.

PONEDELJEK, 18. februarja: 19.00 Mladi za mlade — 19.30 Kaj hočemo — Ob ustavnih in kongresnih razpravah — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 TV dnevnik — 20.25 3-2-1 — 20.35 Strindberg: Pelikan — 21.45 Kulturne diagonale: Prešernovi nagrajenci — 22.15 TV dnevnik.

TOREK, 19. februarja: 19.00 Starost in staranje — 19.20 Tišina, na vrsti je nemi film — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 TV dnevnik — 20.25 3-2-1 — 20.30 Mi med seboj — 21.30 H. Fallada: Sam med volkovi — 14. del — 22.15 TV dnevnik.

SREDA, 20. februarja: 19.00 Zabavno glasbena oddaja — 19.20 Ne prezrite! — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 TV dnevnik — 20.25 3-2-1 — 20.35 Film tedna: Monolog — 22.10 TV dnevnik.

ČETRTEK, 21. februarja: 19.15 Naš ekran — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 TV dnevnik — 20.25 Kam in kako na oddih — 20.40 E. Zola: V kipečem loncu — 21.40 Četrtkovi razgledi — 22.10 Likovni nokturno: Janez Pirnat — 22.25 TV dnevnik.

PETEK, 22. februarja: 19.25 TV kažipot — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 TV dnevnik — 20.25 Tedenski gospodarski komentar — 20.30 3-2-1 — 20.40 Bonny Lake je izginila — 22.25 TV dnevnik — 22.40 Umetnost in človek.

SOBOTA, 23. februarja: 19.05 Propagandna oddaja — 19.15 Gledališče v hiši — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 TV dnevnik — 20.25 Tedenski notranje politični komentar — 20.30 3-2-1 — 20.35 3x7, kviz — 21.30 Barvna propagandna oddaja — 21.35 Cannon — serijski barvni film — 23.10 TV dnevnik.

Iščemo pisarniško moč z dovršeno trgovsko šolo za zaposlitev v javni službi v Celovcu. Znanje strojepisja in stenografije ter obeh deželnih jezikov je pogoj. Starostna meja od 18 do 35 let. — Prijave na upravo našega lista. Telefon 0 42 22 - 84 3 58.

ZAHVALA

Ob bridki izgubi našega dobrega očeta, moža in brata, gospoda

MARTINA ZECHNERJA

se vsem, ki so spremili pokojnega na zadnji poti in molili za njegov dušni blagor, najlepše zahvaljujemo. Izrekamo zahvalo č. g. duhovnikom, č. sestram, sosedom, pevcem, darovalcem vencev in cvetja. Za tolažilne poslovilne besede ob odprtem grobu se zahvaljujemo g. Janezu Kolterju, g. ekonomskemu svétniku Mirku Kumru in č. g. župniku Šimeju Wutteju. Naj počiva blagi pokojni v božjem miru!

Žalujoča žena, otroci in sorodniki.

Miststreuer (gnojni trosilec)
kombiniran s prevračevalcem S 34.800.—
Puhalnike S 3.300.—
Brane S 4.400.—

vam nudi in dostavlja na dom

Jožef Pernè

KLANČE, 9132 Galicija

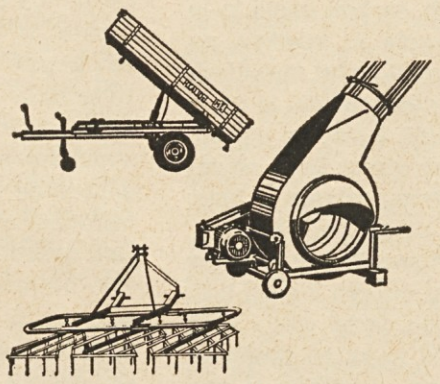

Scharlachberg v „novi obleki"

Pred dnevi je ena največjih avstrijskih veležganjarn, tvrdka SCHARLACHBERG v Salzburgu, obhajala svoj petnajstletni obstoj.

Prvo steklenico svojega znanega vinjaka je podjetje dalo v prodajo v oktobru 1958 in je torej slavje petnajstletnega obstoja bilo opravljeno šele sedaj s parmesečno zamudo, to pa zato, ker je hotelo to opraviti po zaključku temeljite prenove obrata.

V teh mnogoštevilnih specialnih hrastovih sodih zori in je hranjen žlahtni „Scharlachberg"-vinjak.

Tvrdka lahko s ponosom gleda na to svojo kratko „življenjsko" dobo, saj šteje sedaj že nad 100 zaposlenih in ima 17 dostavnih skladišč v raznih krajih Avstrije; lani je njen promet dosegel že 123 milijonov šilingov, letos pa pričakujejo zvišanje na 153 milijonov šil. Zastopnikom tiska se je nudil izredno zanimiv pogled v obratne prostore: povsod vse novo, lepo urejeno in čisto. V zelo obširni polnilnici so štirje tekoči trakovi za polnjenje vinjaka, vermuta in ostalih produktov — res prava „paša za oči"! Dnevno napolnijo 17.000 steklenic vinjaka.

Prav tako je zanimiv pogled v skladišča teh žganih pijač in likerjev: velikanski kovinski tanki (manjši in večji — eden s 40.000 litrov vsebine) in razni leseni sodi (šest celo po 22.000 litrov) iz posebnega hrastovega lesa; v teh je stalno na zalogi 280.000 litrov vinjaka, kajti njegova kvaliteta je odvisna tudi od dobe trajanja vskladiščenja: čim dalje „leži", tem boljši je.

Vinjak (Weinbrand) Scharlachberg je eden najbolj znanih in priljubljenih v Avstriji. To potrjuje tudi dejstvo, da znaša njegova poraba letno 25 odst. celotne domače avstrijske proizvodnje. Od 1. jan. letos je Scharlachberg prevzel tudi zastopstvo svetovno znanega italijanskega vermuta CINZANO. Zastopa in uvaža tudi še: vodko, ameriški whisky, Cognac Monnet, HENKEL-sekt in druge žgane pijače.

Ob koncu naj omenimo še, da bi po izjavi zastopnika podjetja verjetno bil promet še višji, ko ne bi bilo toliko raznih davščin, ki obremenjujejo opojne pijače. Tako znašajo te dajatve za eno 0,7 l steklenico vinjaka ob povprečni prodajni tržni ceni 70 šil. 36,50 šil., to je 52,26 odst. prodajne cene!

Farna mladina v Št. Janžu v Rožu vabi na veseloigro T. Linharta

„Micki je treba moža"

v nedeljo, 17. februarja 1974, ob pol osmih zvečer pri Tišlarju v Št. Janžu v Rožu.

Ljubitelji smeha prisrčno vabljeni!

Farna mladina v Vogrčah priredi v nedeljo, 17. februarja, ob pol treh popoldne in pol osmih zvečer Vombergarjevi burki

Uredniške težave
Trije tički

K smehu vabita obe burki.

Dom v Tinjah vabi na!

- **SREČANJE STARIH MATER**
- **IN OČETOV**

„Starost — pregled in žetev življenja"

Voditelj:
g. Anton Cvetko
Referenta:
g. dr. Ivan Hribernik
„Bolezni na stara leta"

Na programu so tudi: **filmi in dia-predavanja.**

Začetek: v nedeljo, 17. febr., ob 19.00
Zaključek: v sredo, 20. febr., ob 13.00

GOSPODINJE!

Rutar-Center

- vam olajša delo v kuhinji
- Posodo vam pomije
- pomivalnik —
- Geschirrspüler
- Dobite ga tudi za nekaj dni
- brezplačno in neobvezno
- na poskušnjo!

Rutar-Center

A 9141 DOBRLA VAS — EBERNDORF
Telefon 0 42 36 - 381

NUDI VEDNO VEČ!

Kaj bomo kuhali...

(Nadaljevanje s 6. strani)

no testo. S kuhalnico ali s prsti naredimo po testu enakomerne velike in enakomerno oddaljene vdolbinice. V vsako damo malo masla, potresemo z orehi in sladkorjem ter pokapamo s smetano. Testo naj pokrito na toplem vzhaja, nato ga postavimo v precej toplo pečico, ki pa ji temperaturo takoj znižamo, da se nam ne prižge. Pečemo približno pol ure. Sladico ponudimo zrezano na rezine, toplo ali ohlajeno.

ZAVEZANEC

1/2 kg nekaj dni starega kruha, 10 dkg mesnate suhe slanine, lahko pa tudi kuhanega suhega mesa ali klobase, 1 čebulica, zelen peteršilj, 2—3 dl mleka, 3 jajca, 2 žlici moke, sol, maščoba in drobtine za zabelo ali ocvirki.

Kruh narežemo na kocke. Lahko ga na suho tudi nekoliko prepražimo. Čebulo sesekljamo in jo prepražimo skupaj z zrezano slanino. Kruhu primešamo čebulo s slanino (če delamo jed z mesom, čebulo prepražimo na žlici maščobe, meso pa le dodamo narezano na drobne kocke). V mleku razžvrkljamo jajca, moko in sesekljan peteršilj in vse skupaj polijemo po kruhu. Počakamo, da se enakomerno prepoji. Tedaj maso premešamo in jo denemo v kupčku na prtič, ki ga prej zmočimo, ožmemo in potresemo z drobtinami. Kupček oblikujemo v veliki cmok in ga rahlo zavežemo v prtič. Culo obesimo na kuhalnico, jo položimo na lonec tako, da je cmok ves potopljen v slanem kropu. Počasi naj vre pol ure, velik cmok pa še malo delj. Posodo pokrijemo, da se kuha tudi zvrha. Kuhan zavezanec položimo na desko, počakamo, da se prtič malo ohladi, nato culo razvežemo, z nitjo zrežemo cmok na rezine. Zabelimo jih z drobtinicami ali ocvirki.

Če je masa preredka, ji primešamo malo drobtin ali tudi moke.

Naš tednik izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslovu: „Naš tednik", Celovec, Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt. — Telefon uprave 82-6-69. — Telefon uredništva in oglasnega oddelka 84-3-58. Naročnina znaša: mesečno 10.— šil., letno 100.— šil. Za Italijo 3400.— lir, za Nemčijo 24,— DM, za Francijo 30.— ffr., za Belgijo 300.— bfr., za Švico 25.— šfr., za Anglijo 3.— f. sterl., za Jugoslavijo 100.— N. din, za USA in ostale države 7.— dolarjev na leto. — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik: Nužej Tolmajer, Verovce št. 2, 9065 Žrelec. — Tiska Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.